

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

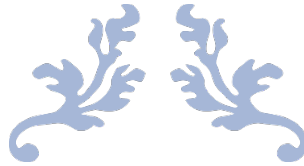
МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

ПРОУЧВАНЕ И АНАЛИЗ

ИНОВАЦИОННИЯ КАПАЦИТЕТ НА
ПРЕДПРИЯТИЯТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ
„ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА“ И ИДЕНТИФИЦИРАНЕ
НА ПОДХОДИ И ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА
РАЗРАБОТВАНЕ И ВНЕДРЯВАНЕ НА ИНОВАЦИИ.“

2018

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	4
Обект	5
Предмет на анализа	5
Цели на анализа	5
Методология на изследването	5
Набиране на данни – първични и вторични	5
Кабинетно проучване (desk research) – преглед на документи	6
Посещения на място в МСП от територията на МИГ	8
Изследвана съвкупност и обем на извадката	10
Изготвяне на комплексна методика за текуща оценка и проследяване на иновационната дейност на предприятията на територията на МИГ	12
Избор на критерии и показатели за текуща оценка и бъдещо проследяване на иновационната дейност на предприятията на територията на МИГ	12
Критерий 1. Разбиране на местния бизнес за понятието иновация	12
Приета дефиниция за целите на методиката	13
Критерий 2. Разбиране на местния бизнес за видовете иновации	16
Критерий 3. Разбиране на местния бизнес за иновационен процес	21
Структурата на иновационния процес	22
Иновационната стратегия	22
Критерий 4. Разбиране на местния бизнес за иновация на технологичен процес	23
Критерий 5. Разбиране на местния бизнес за продуктова иновация	25
Показатели за текуща оценка и проследяване на иновационния капацитет на предприятията от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“	25
Анализ и текуща оценка на иновационния капацитет на предприятията на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“	28
Резултати от проведеното емпирично изследване сред представители на различни предприятия на територията на общините Долни Чифлик и Бяла	28
Профил на участниците	29
Показател 2. Наличие на материална база за разработване на иновации	37
Показател 3. Наличие на финансови ресурси за разработване на иновации	37
Показател 4. Човешки ресурси	39
Показател 5. Организационна структура	43

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Проучване на нагласите и изследване на факторите, които оказват влияние върху иновационната дейност на предприятията, развиващи икономически дейности на територията на МИГ	43
Показател 6. Наличие на иновационна култура	44
Показател 7. Наличие на иновационна стратегия	46
Показател 8. Партньорство/Сътрудничество	46
Показател 9. Наличие на идейни концепции в областта на иновациите.....	50
Проучване на основните бариери пред разработването и внедряването на иновации, включително социални иновации от предприятията на територията МИГ	52
Показател 10. Бариери пред разработването/внедряването на иновации	53
Резултати от извършено изследване на силните и слабите страни на иновационната система на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“	56
SWOT анализ	56
Концепция за засилване на иновационния капацитет на предприятията на територията на МИГ Долни Чифлик и Бяла за разработване и внедряване на иновации чрез прилагане мерките от СВОМР	58
Реализирането на качествени проекти по мярка 1. „Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия“ от Стратегията за Водено от общностите местно развитие на територията на общините Долни Чифлик и Бяла следва да е един от основните елементи на концепцията за засилване на иновационния капацитет на предприятията.....	59
Изключително важно за успешното реализиране на тази мярка е да се създадат подходящи условия (административни, спомагателни и др.) за стимулиране разработването на иновации чрез прилагане на мярка 1. от СВОМР.	60
Във всички мерки за частни бенефициенти по ПРСР 2014-2020 е заложен приоритет на проекти, внедряващи/разработващи иновации, така че посредством участието си с проекти в процедури на МИГ по ПРСР 2014-2020 местният бизнес може да натрупа необходимия опит най-напред при внедряването и прилагането на иновативни продукти, а в последствие и към разработването на собствени такива.....	60
Мерките от ОПРЧР дават възможност за разработването и реализирането на проекти за социални иновации, които са изведени като приоритет в мярка 4. Подкрепа за социално предприемачество от Стратегията за ВОМР на МИГ. Освен това при реализирането на мярка 3. Насърчаване на предприемачеството потенциалните кандидати е препоръчително да предвидят конкретни специализирани обучения и консултации за стартиращ бизнес в сферата на иновациите.....	60
Възможности и добри практики при разработването и внедряването на иновации	60
Идентифицирани добри практики	61
Заклучение и препоръки	63
Приложение 1	66

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Фигура 1. Структура на неземеделските предприятия на територията.....	11
Фигура 2 Организация на структура.....	19
Фигура 3 Видове иновационни дейности.....	20
Фигура 4 Организация на форма.....	29
Фигура 5 Вид на предприятията според броя персонал.....	30
Фигура 6 Въвеждане на нов продукт.....	31
Фигура 7 Внедряване на иновационни процеси.....	33
Фигура 8 Прилагане на маркетингов подход/процес.....	34
Фигура 9 Въвеждане на нова организационна структура.....	35
Фигура 10 Собствена търговска марка/продукт.....	36
Фигура 11 Предприятия с необходима материална база.....	37
Фигура 12 Финансови ресурси.....	38
Фигура 13 Каква част от персонала са с висше образование.....	39
Фигура 14 Персонал с опит в разработване на нови продукти/услуги.....	41
Фигура 15 Разработена система за обучение.....	42
Фигура 16 Иновации в развитието на организацията.....	44
Фигура 17 Важност на иновациите в предприятията.....	45
Фигура 18 Разработване на иновационна система.....	46
Фигура 19 Коопериране с други организации.....	47
Фигура 20 Сътрудничество с международни компании.....	48
Фигура 21 Трансфер на иновативни технологии.....	48
Фигура 22 Разработка в екип на иновативни проекти.....	49
Фигура 23 Идеи за иновативни продукти/услуги.....	50
Фигура 24 Идеи за иновации в тематичните направления на ИСИС.....	51
Фигура 25 Основни фактори затрудняващи процеса на разработване на иновации.....	53

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

ВЪВЕДЕНИЕ

Научно-техническият прогрес е един от най-важните фактори за икономическо развитие и предпоставка за повишаване на конкурентоспособността, както на световната икономика, така и на икономиката на национално, регионално и местно ниво. Много често иновациите са основна движеща сила за нарастване на производителността на всяка икономика. Основната функция на иновациите е да отговарят на съвременните предизвикателства и да удовлетворяват съществуващи, а много често и нови, неосъзнати потребности. „Новостите“ в днешно време се разглеждат като двигател на развитието и се явяват решаващи фактори за обществения прогрес. От темпа и скоростта на протичането им, от техния натиск и сила на въздействие зависят изключително много изменения в стопанския, обществения и културния отрасъл. Иновативните политики се възприемат, като основа за подобряване на конкурентоспособността и познанието на предприятията. Малките и средните предприятия притежават редица предимства, благоприятстващи иновирването: създават нови работни места, проявяват по-голяма гъвкавост в кризисни ситуации и притежават адаптивна вътрешна организационна структура. Те имат възможност бързо и адекватно да отговорят на промените в пазарните условия, да внедряват иновации и да бъдат благоприятно място за развитие на предприемачески умения и бизнес култура.

Иновациите са пряко свързани с променящите се процеси или създаване на по-ефективни продукти и идеи. От гледна точка на бизнеса това може да означава прилагане на нови идеи, създаване на динамични продукти или подобряване на съществуващи услуги. Иновациите могат да бъдат катализатор на растежа и успеха на всеки бизнес и да помогнат адаптирането към конкурентните пазари.

Да бъдеш иновативен означава не само да изобретиш, иновацията може да означава и промяна на бизнес модел, адаптиране към промените в конкретна среда, за да се предоставят по-добри продукти или услуги. Успешната иновация трябва да бъде вградена като част от една цялостна бизнес стратегия, в която се създава култура на иновациите и се стимулира иновативното мислене и творческото решаване на проблемите. Чрез разработването и

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОРМ“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони Европа инвестира в селските райони

внедряването на иновации се създават ефективни работни процеси в производството на продукти и услуги и се увеличава вероятността за повишаване на развитието и успеваемостта в предприятията. В съвременното общество иновациите са ключът към промените. Те са движеща сила на бизнеса в съвременното пазарно стопанство, защото създаването на нови продукти и услуги, въвеждането на нова организация на производството и методи на управление се превръща в основен фактор за конкурентоспособността.

В пазарната икономика фирменият успех зависи все повече от уменията да се търсят и реализират нови идеи, да се култивира новаторски дух и предприемачество. Затова в съвременната държава, научно-техническата и иновационна политика е насочена към насърчаване на иновационната дейност и фирмените иновации.

Обект на изследване в настоящето проучване и за целите на аналитичния доклад са предприятията, развиващи дейност на територията на общините Долни Чифлик и Бяла, чиято иновационна дейност също се влияе от непрекъснатата настъпващите динамични пазарни и продуктови промени.

Предмет на анализа е изследване на иновационната дейност на предприятията в региона на общините Долни Чифлик и Бяла.

Цели на анализа:

Настоящият анализ има за цел, да се изследва състоянието на иновационната дейност в предприятията на територията на общините Долни Чифлик и Бяла и на тази основа да се предложат възможности и подходи за разработване на нови идеи, продукти и услуги, чрез които да се повиши тяхната конкурентоспособност и да се постигне устойчиво развитие.

Методология на изследването

Набиране на данни – първични и вторични

Методите за набиране на информация за изпълнение на последващата оценка са:

✓ **Работа с документи и статистическа информация** – подбор, съпоставяне, преглед, анализ, оценка и екстраполация, синтез на релевантни източници на информация и свързани

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

документи, анализ на вече натрупан опит, идентифицирани проблеми и съответно добри практики;

✓ **Работа на терен** – срещи и консултации с представители на малкия и средния бизнес от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“, потенциални бенефициенти и заинтересовани страни;

✓ **Извършване на собствени проучвания за събиране на количествени и качествени данни** – телефонни интервюта и анкетни проучвания относно мнението и оценката на целевите групи и заинтересованите страни. За целта е разработена е анкетна карта- въпросник.

Събирането на информация от заинтересованите страни в тази задача беше извършено посредством следните методи, инструменти и техники:

Методология	Набор от данни и инструменти
<i>Преглед и анализ на релевантните източници на информация и свързани документи</i>	Анализът на информацията е комплексен метод, който обхваща широк набор от данни, както вторични от съществуващите вече информационни системи, така и първични, които бяха събирани в различни етапи от изготвянето на настоящия анализ. Методът включва преглед/анализ на релевантни източници на информация и свързани документи, вкл. официални статистически данни на национално и местно ниво. Идентифицираните данни бяха анализирани с методи от статистическата теория, съответстващи на типовете данни и поставените изследователски задачи; Картографиране на съответствията (mapping) Списък за проверка (Check list)
<i>Извършване на собствени проучвания за събиране на количествени и качествени данни, представляващи изходна база за извършване</i>	Кабинетно проучване (desk research) – преглед на документи Методът беше използван, за да бъдат проучени релевантните към обхвата на анализа документи. Проучването има за цел да изследва контекстуалните фактори, оказващия влияние

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

<p><i>на оценката</i></p>	<p>върху иновационната дейност на предприятията на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“.</p>
<p><i>Анализ на вече натрупан опит, идентифицирани проблеми и съответно добри практики</i></p>	<p>За изследването и анализа на вече натрупания опит беше приложен методът на проучване на конкретни случаи (казуси), свързани с иновационната дейност и фирмена политика на предприятията от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла, както и задълбочено изучаване на съответния казус в естествена среда, като се опира на множество гледни точки. Тези многобройни гледни точки се обобщават въз основа събиране на данни (качествени и количествени). Казусните изследвания са извършени за конкретни МСП на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ - потенциални бенефициенти към Стратегията за ВОМР на МИГ. Казусите позволяват много подробно и задълбочено разбиране на сложните взаимодействия и процеси, протичащи при формулирането и изпълнението на фирмените политики в областта на иновациите. Определящата характеристика на казуса е, че той е холистичен, като обръща специално внимание на контекста и настройката. На базата на проучването бяха изведени конкретните добри практики и идентифицирани проблеми.</p> <p>Прегледът на добри практики се основава на публични източници на информация, като национални и международни бази данни за добри практики.</p> <p>Идентифицираните добри практики ще бъдат оценени за приложимост към националната среда и когато тяхната ефективност е доказана ще бъдат предложени на Възложителя за информация.</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

<p><i>Провеждане на теренни проучвания</i></p>	<p>Посещения на място в МСП от територията на МИГ</p> <p>Посещенията на място бяха използвани, за да се проверят нагласите на МСП от територията на МИГ да разработват нови концепции за продукти и услуги и да се провери на практика тяхното разбиране и опит във връзка с иновациите. Прилагането на метода е осъществено по отношение на различни потенциални бенефициенти за всички приоритетни области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация.</p>
<p><i>Запитвания/интервюта с представители на МСП от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“</i></p>	<p>Проведено едно анкетно проучване и телефонни интервюта с обща извадка от 42-ма представители на целевите групи и заинтересованите страни</p>
<p><i>Анализ на целите (SMART)</i></p>	<p>Въз основа на направеното проучване на документите и качествените проучвания е разработен логически модел, чрез който ще могат да се анализират постигнатите цели в бъдеще и да служи като основа на методологията за проследяване на иновационната дейност на предприятията от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ в дългосрочен план.</p>
<p><i>Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT анализ)</i></p>	<p>За извършването на анализа бяха използвани кабинетно проучване, статистически данни, теренни проучвания и казусни изследвания.</p> <p>Анализът на силните и слаби страни и потенциалът за развитие имаше за цел да провери доколко Стратегията за ВОМР на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ подпомага преодоляването на заложените ограничения, слаби страни и на тази основа в последствие да се проследява напредъка.</p> <p>Оценката анализира социално-икономическите потребности и търси причините съществуващите ограничения, като</p>

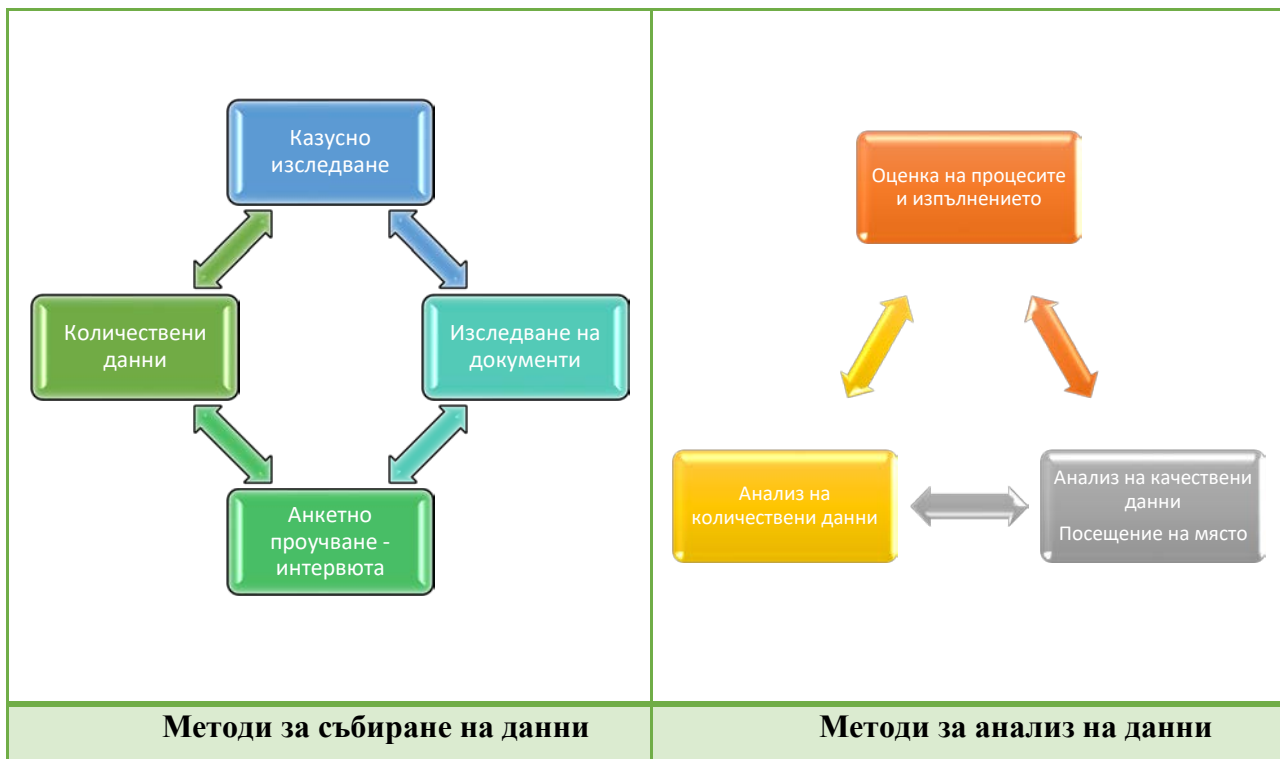
Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

	<p>същевременно оценява факторите, благоприятстващи или затрудняващи икономическото и социално сближаване, както и оценява влиянието на глобалната икономическа криза върху между-регионалните и вътрешно-регионалните различия.</p>
--	--

Методът на триангулацията за конкретната задача беше приложен както по отношение на събраната документална информация, така и по отношение на събраните емпирични данни, като има следното схематично представяне:

Механизмът за проучване на заинтересованите страни включва в себе си широк набор от методи и техники за събиране на информация, както следва:

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Изследвана съвкупност и обем на извадката

Местната инициативна група включва 2 общини – Долни Чифлик и Бяла с обща територия от 646,9 кв.км. На територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ живеят общо 22 074 жители. Общините Долни чифлик и Бяла се намират в област Варна и заемат 17% от територията на Варненска област. Въз основа на справка за регистрираните търговски дружества и всички останали субекти на територията на МИГ “Долни Чифлик и Бяла“, извършена в информационна система Ciela Info – към месец Октомври 2018 г. регистрирани на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ са общо 1885 дружества – от тях 1163 са регистрирани на територията на община Долни Чифлик и 722 на територията на община Бяла. Най-голям брой търговски дружества са регистрирани на територията на град Бяла – 654, следвани от град Долни Чифлик – 504 дружества, село Старо Оряхово – 161 дружества, Горен Чифлик – 86 дружества. От по-малките населени места с по-голям брой регистрирани дружества се отличават селата Шкорпиловци – 64 фирми и Юнец – 63 фирми.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Разпределението на компаниите, регистрирани на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“, развиващи дейност извън земеделието, по вид на предприятието съгласно ЗМСП, е както следва:

Фигура 1. Структура на неземеделските предприятия на територията

Общият брой населени места на територията на двете общини е 23 и всички те попадат в територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“, като в нея са разположени два града – Долни чифлик и Бяла, и 21 села. В периода на октомври-ноември 2018 година, бяха посетени всички населени места на територията на МИГ, включително и градовете Долни Чифлик и Бяла, с цел да се проучи до каква степен съществуващите предприятия на територията са активни. От извършеното предварително теренно проучване се установи, че част от регистрираните търговски дружества на територията на МИГ към 2018 г. не осъществяват дейност. Поради това при определяне обема на извадката е взето предвид, че много голяма част от фирмите, регистрирани на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ не са активни към 2018 г.

Обемът на извадката в проучването обхваща 42 фирми от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“, които активно осъществяват икономическа дейност. Близко 65 % от тях са микропредприятия, тъй като преобладаващата част от фирмите на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ са микропредприятия и поради това обхванатите в анкетното проучване предприятия са преобладаващо микропредприятия.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Изготвяне на комплексна методика за текуща оценка и проследяване на иновационната дейност на предприятията на територията на МИГ

Избор на критерии и показатели за текуща оценка и бъдещо проследяване на иновационната дейност на предприятията на територията на МИГ

При избора на критерии и показатели за текуща оценка и бъдещо проследяване на иновационната дейност на предприятията на територията на МИГ са отчетени всички специфики по отношение на настоящето ниво на иновационна активност на предприятията, а именно: много ниско ниво на иновационна активност въпреки съществуващия потенциал, ограничено равнище на разработени/внедрени иновации и технологично развитие, наличие на желание за разработване на продукти и услуги, но липса на предприемаческа инициатива в тази насока, забавен темп на растеж на преките чуждестранни инвестиции, което ограничава възможностите за разработване на съвместни иновации с чуждестранни партньори с опит в областта.

Освен липсата на достатъчно финансов ресурс за разработване на иновации за предприятията от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ е характерно, че голяма част от тях не разбират напълно същността и видовете иновации и иновационни процеси, и поради тази причина те не осъзнават в достатъчна степен ползите от тях. В тази връзка първите няколко критерия за извършване на текуща и последваща оценка на иновационната дейност на предприятията от територията на МИГ са свързани с разбирането за иновациите и иновационните процеси.

Критерий 1. Разбиране на местния бизнес за понятието иновация

Въпреки че необходимостта от повече иновации е широко призната, има различни мнения за това, какво означава иновация в бизнес контекст. Това се потвърждава и от проведеното анкетно проучване, казусни изследвания и посещения на място на предприятия от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“. Повече от половината предприятия на територията на МИГ свързват иновациите с революционни продукти, което много често се

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

явява и причина самите предприятия да не разбират, че даден нов продукт или услуга всъщност представлява иновация.

Над 70 % от представляващите предприятия на територията на МИГ не разбират, че иновацията не е изобретение. Повечето от работещите в предприятията не разбират, че докато изобретенията могат да се правят навсякъде, например в университети и изследователски институти, иновациите възникват предимно във фирми, макар че те може да се появят и в други видове организации.

Към настоящия момент предприятията на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ не осъзнават потребностите от иновации за постигане на конкурентоспособност. От проведените казусни изследвания и анкетно проучване става ясно, че голяма част от предприятията не смятат, че за да може едно изобретение да се превърне в иновация една фирма обикновено трябва да комбинира различни видове знания, способности, умения и ресурси. Например, фирмата може да се нуждае от производствени знания, умения и условия, маркетингови знания, добре функционираща дистрибуторска система, достатъчно финансови ресурси и т.н. Повечето фирми от територията на МИГ смятат, че най-важното условия за разработването на иновации е наличието на финансови ресурси, без да отчитат важноста на всички останали гореизброени фактори.

Затова като част от методиката за текуща и бъдеща оценка на иновационната дейност на предприятията на територията на МИГ се предвижда да бъде проследяван напредъкът на предприятията в разбирането си за иновации.

Приета дефиниция за целите на методиката

За целите на методиката за текуща оценка и проследяване иновационната дейност на предприятията от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ приемаме дефиницията за иновация, предложена от Организацията за икономически коопериране и развитие (ОЕСД) и Европейската комисия (ЕС) в директивата за събиране и интерпретиране на иновационната информация (Справочника от Осло¹). Тази дефиниция е приета и в ОП „Иновации и

¹ Наръчник Осло, 3-то издание. (2005). Guidelines for collecting and interpreting innovation data.

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВOMP“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

конкурентоспособност“ 2014-2020, както и в Стратегията за Водено от общностите местно развитие (СВОМР) на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“. По този начин методиката ще даде възможност в бъдеще да се оцени развитието на иновационната дейност на предприятията с оглед възможностите за финансова подкрепа чрез проекти по СВОМР на МИГ.

Съгласно Наръчника от Осло (Manuel d’Oslo 3e edition OECD/EUROPEAN COMMUNITIES 2005) иновация е въвеждане в употреба на някакъв нов или значително подобрен продукт (стока или услуга) или производствен процес, на нов метод за маркетинг или на нов организационен метод в търговската практика, организацията на работните места или външните връзки, които създават пазарни предимства и поради това повишават конкурентоспособността на фирмите.

Тази обща дефиниция на иновацията покрива широка гама от възможни иновации. Минималното изискване за иновация е продуктът, процесът, маркетинговият метод или организационният метод да бъде нов (или значително усъвършенстван).

Обща черта на иновацията е, че тя трябва да е въведена. Нов или усъвършенстван продукт е въведен, когато е представен на пазара. Нови процеси, маркетингови методи или организационни методи са въведени, когато са вкарани в действителна употреба в операциите на фирмата.

За по-добро разбиране на това, какво е и какво не е иновация, Справочникът от Осло дефинира промени във фирмите, които не се считат за иновации:

- ✓ **Продукти, произведени по поръчка** - фирми, занимаващи се с поръчки правят единични и често комплексни изделия според поръчката на клиентите. Ако изделието не носи характерни черти, които са значително различаващи се от тези на предишните продукти на фирмата, това не е продуктова иновация.
- ✓ **Търгуването с нови или подобрени продукти като цяло не е продуктова иновация** за фирми, търгуващи на едро, на дребно или транспортни и складови фирми.
- ✓ **Покупката на идентични модели оборудване или дребни подобрения или осъвременявания на вече съществуващо оборудване или софтуер не са иновации**

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

на процес. Новото оборудване или подобрения трябва да бъдат нови за фирмата и да включват значително усъвършенстване в спецификациите.

- ✓ **Рутинните промени не са иновация** – в някои индустрии като облекло и обувки има сезонни промени във вида стоки или услуги, които могат да бъдат придружени от промени във вида на съответните продукти. Тези видове **рутинни промени в дизайна** обикновено не са нито продуктови, нито маркетингови иновации. Например, представянето на нови за сезона обувки от производител на облекло не е продуктова иновация, освен ако обувките нямат значително подобрени характеристики, вкл. функционални такива. Все пак, ако смяната на сезоните се използва за фундаментални промени в дизайна на продуктите, което е част от нов маркетингов подход, използван за първи път от фирмата, това би трябвало да се счита за маркетингова иновация.
- ✓ **Промяна в цената на продукт или в продуктивността на процес, получена изключително от промени в цената на фактори за производство не е иновация.** Например, няма иновация когато един и същ модел на компютър се изработва и продава на по-ниска цена просто защото цената на компютърните чипове пада.

За целите на методиката приемаме, че най-общо иновацията представлява **нововъведение, което следва да отговаря на всички изисквания според дефиницията, посочена в Наръчника от Осло.** Под понятието иновация може да се дефинира всяка новаторска дейност, която по нов начин комбинира съществуващите производствени фактори или изменя техните качества, например нови продукти, услуги, процеси, подходи, нова организация и други, които нямат аналог за дадена територия, регион, на национално или международно ниво.

Иновацията е новост, която има практическа приложимост и дефинира по-висока технико-икономическа или друга ефективност в сравнение с предшестващите, като притежава следните характеристики:

- научно-техническа, организационна или друга новост;
- възможност за практическо приложение;
- възможност за търговска реализация.

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Освен това от проведените проучвания и анализ се установи, че за да се развие знанието за иновациите, най-напред компаниите следва да се запознаят с възникването на понятието. По този начин в процеса на бъдещо изследване при прилагането на критерия „Разбиране за иновациите“ ще може да се проследи степента, в която предприятията, развиващи дейности на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ обогатяват своите знания във връзка с иновациите и иновационните процеси.

Една от ранните формулировки на думата „иновация“ е въведена от Йозеф Шумпетер, австро-американски икономист и политолог през далечната 1934 година. Според икономическата теория на Шумпетер описана в книгата му „**Теория на икономическото развитие**“, икономическото развитие се дължи именно на иновации. В книгата си той посочва няколко типа иновации: въвеждане на нови продукти, въвеждане на нов метод за производство, създаване на нови пазари, развиване на нови източници за ресурси, създаване на нова пазарна структура в дадени пазари. **Всеки нов продукт или технология, които имат качества да стигнат до потребителя, могат да се нарекат иновация.** Иновациите могат да се разглеждат като синтез на пазарните нужди с оглед произвеждане на продукт, който да посрещне тези нужди. Те включват успешното производство, усвояването и използване на новостите в социално-икономическата сфера.

Друго дефиниция, която може да бъде използвана за целите на бъдещи проучвания и проследяване на напредъка в иновационната дейност на предприятията от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ е тази дадена в раздел "Статистика на науката, техниката и иновациите" на международните стандарти: **"Иновация е крайният резултат от иновационната дейност, получил въплъщение във вид на нов или усъвършенстван продукт, внедрен на пазара, нов или усъвършенстван технологичен процес, използван в практическата дейност, или нов подход към социалните услуги."**

Критерий 2. Разбиране на местния бизнес за видовете иновации

Този критерий има за цел да проследи във времето обогатяването (усъвършенстването, допълването на знанията) на компаниите, осъществяващи дейност на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“, по отношение на видовете иновации.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Срещат се разнообразни класификации на многообразието от иновации, които са базират на различни критерии за диференциране. В общия случай, иновациите се класифицират на базата на:

 обекта на иновацията, като в този случай става въпрос за:

- продуктови иновации;
- производствени иновации;
- маркетингови иновации;
- организационни иновации;

Данните от проведеното проучване показват, че над 50 % от МСП, развиващи дейност на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ не могат лесно да разграничат видовете иновации. При задаване на въпроси от анкетното проучване и при провеждане на казусните изследвания всяка втори респондент има нужда от допълнително разяснение относно видовете иновации. Когато респондентите бъдат помолени да дадат конкретен практически пример за определен вид иновация (например организационна или продуктова иновация) голяма част от тях срещат трудности и объркват понятията.

Затова за целите на методиката са приети следните характеристики на видовете иновации:

Продуктовата иновация е внедряване на стока или услуга, която е нова или значително подобрена по отношение на нейните свойства или начини на използване. Тук се включват и значителните усъвършенствания в техническите характеристики, компонентите и материалите, във вграден софтуер, в степента на удобството при ползване или в някакви други функционални характеристики.

В продуктите иновации могат да се използват нови знания или технологии или пък те могат да се основават на нови похвати при употреба или на нови комбинации от вече съществуващи знания или технологии. Терминът “продукт” се използва за означаване както на стоки, така и на услуги.

За целите на методиката и конкретния критерий приемаме, че понятието „продуктови иновации“ включва въвеждането в употреба както на нови стоки и услуги, така и реализирането на значителни усъвършенствания във функционалните или потребителските

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

характеристики на вече съществуващи стоки и услуги. За нови продукти се считат стоките и услугите, които значително се отличават по своите характеристики или предназначение от продуктите, които фирмата е произвеждала порано.

Производствената иновация е внедряване на нов или значително подобрен начин на производство или доставка на продукта. Тук влизат значителни изменения в технологиите, производственото оборудване и софтуера. Производствените иновации могат да имат за цел намаляване на себестойността или разходите за доставка на продукцията, повишаване качеството на продукцията или производството или доставката на нови или значително подобрени продукти. Методите за производство включват технологичните процедури, оборудването и софтуера, прилагани в производството на стоки или услуги, автоматизирано оборудване на производствена линия или компютризацията на проектно-конструкторските работи.

Маркетинговата иновация е внедряване на нов метод за маркетинг, включително на значителни изменения в дизайна или опаковката на продукта, неговото складиране, реклама на пазара или в определянето на неговата продажна цена. Маркетинговите иновации са насочени към по-добро задоволяване нуждите на потребителя, отваряне на нови пазари или завоюване на нови позиции за продукцията на фирмата на нейния пазар с цел увеличаване обема на продажбите. Отличителна черта на маркетинговата иновации в сравнение с останалите изменения в маркетинговия инструментариум е внедряването на такъв метод за маркетинг, който никога по-рано не е бил използван от съответната фирма. Това изменение трябва да бъде част от нова концепция или стратегия за маркетинг, представляваща значителен напредък в сравнение с предишните маркетингови методи на фирмата. Новият метод може да бъде или самостоятелно разработен от фирмата, реализираща иновацията, или да е заимстван от други фирми или организации. Новите маркетингови методи могат да се внедряват както по отношение на нова, така и по отношение на вече съществуваща продукция.

Организационната иновация е внедряване на нов организационен метод в търговската практика на фирмата, в организацията на работните места или външните връзки. Организационните иновации могат да бъдат насочени към повишаване ефективността на фирмата – чрез съкращаване на административните или оперативните разходи, повишаване

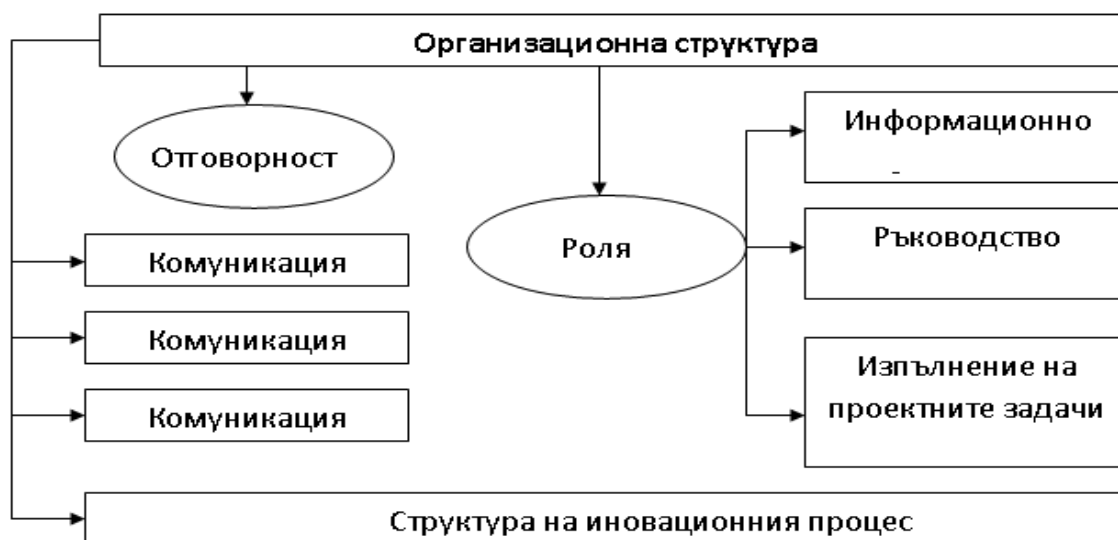

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

удовлетвореността на служителите от състоянието на техните работни места разширяване на достъпа до нестокови активи или намаляване на разходите за снабдяване.

Организацията на иновационната дейност може да се представи в една формализирана структура, която да осигурява разработването и внедряването на нови идеи. Организационната структура трябва да съдейства за изпълнение на изследванията, разработката и развойната дейност, да бъде гъвкава и да осигурява фирмена адаптивност към иновациите. В тази връзка отговорностите се разпределят и уточняват на всички нива по веригата на изпълнение на задачите.

Организационно-управленческите иновации обикновено целят повишаване адаптивността, гъвкавостта и възприемчивостта на фирмите към изменения на ок. среда, създаване на нова фирмена среда и култура, насочена към постоянно усъвършенстване

Фигура 2 Организационна структура

В иновативно ориентирани фирми конкурентното предимство се осигурява чрез въвеждане на нови технологии или продукти, нови форми на организация или методи на управление. Във всички случаи иновационната стратегия трябва да осигурява и определя оптимално разпределение на ресурсите, което е съобразено с конкретните условия и да осигурява най-добри резултати.

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Формулирането на иновационното предимство все повече се налага като необходимост за оцеляване на фирмата в бързо променящите се пазарни условия.

Фигура 3 Видове иновационни дейности

Следващата квалификация е според радикалността на предизвикваните промени, при което се говори за:

- **еволюционни иновации:** свързани са с минимални промени на съществуващите процеси, продукти или услуги, носители са на сравнително нисък риск и не засягат области като структура на организацията, съществуващи вътрешни и външни взаимни връзки и т.н.
- **радикални иновации:** водят до създаване на нови продукти и услуги или до внедряване на фундаментално нови начини за извършване на дейностите от гледна точка на организирането на процесите, носители са на сравнително по-висок риск.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

- **системни/трансформативни иновации:** свързани са с налагане на нови типове системност, организационни модели и взаимни връзки между тях, а от там и с висок риск. За реализирането на подобен тип иновации е необходим продължителен период от време, в рамките на който да се прояви пълния иновационен ефект.

Според източника на новата идея се различават:

- **„тласкащи“ иновации:** новата идея идва от областта на науката и допринася за разрешаване на проблем от практиката
- **„теглеци“ иновации:** новата идея идва от областта на практиката за разрешаване на практически проблем.

Критерий 3. Разбиране на местния бизнес за иновационен процес

Иновационният процес представлява развита във времето последователност от дейности по осъществяване на иновацията, при което идеи, ресурси (пари, материали, оборудване, информация), творчески и други усилия на входа се преобразуват в реални практически резултати (нововъведение) на изхода. Съществуват различни становища за границите (начало -край) и съдържанието (структурата) на иновационния процес. Най-често за начало на процеса се приема формулирането на идеята (инвенцията) за обновление.

Възможно е за начало на иновационния процес да се възприеме установяването на потребността от обновление (формулиране на проблема) или началото на фундаментални изследвания, свързани с проблема. За край на иновационния процес се счита внедряването на нововъведението (продукт, процес или др.) в практиката или довеждането му до потребление. Той се идентифицира с пълното изчерпване на възможността за усъвършенстване и разпространение на нововъведението в други области и сфери на приложение. По-тясното виждане върху иновацията като процес включва само производствения процес и продуктовото развитие. От по-широка перспектива иновационният процес е начин на мислене за бизнес моделите и концепциите – това са възможностите и мисловния капацитет, който имаме да си представяме коренно различни бизнес концепции или коренно нови начини за разграничаване на съществуващи бизнес модели.

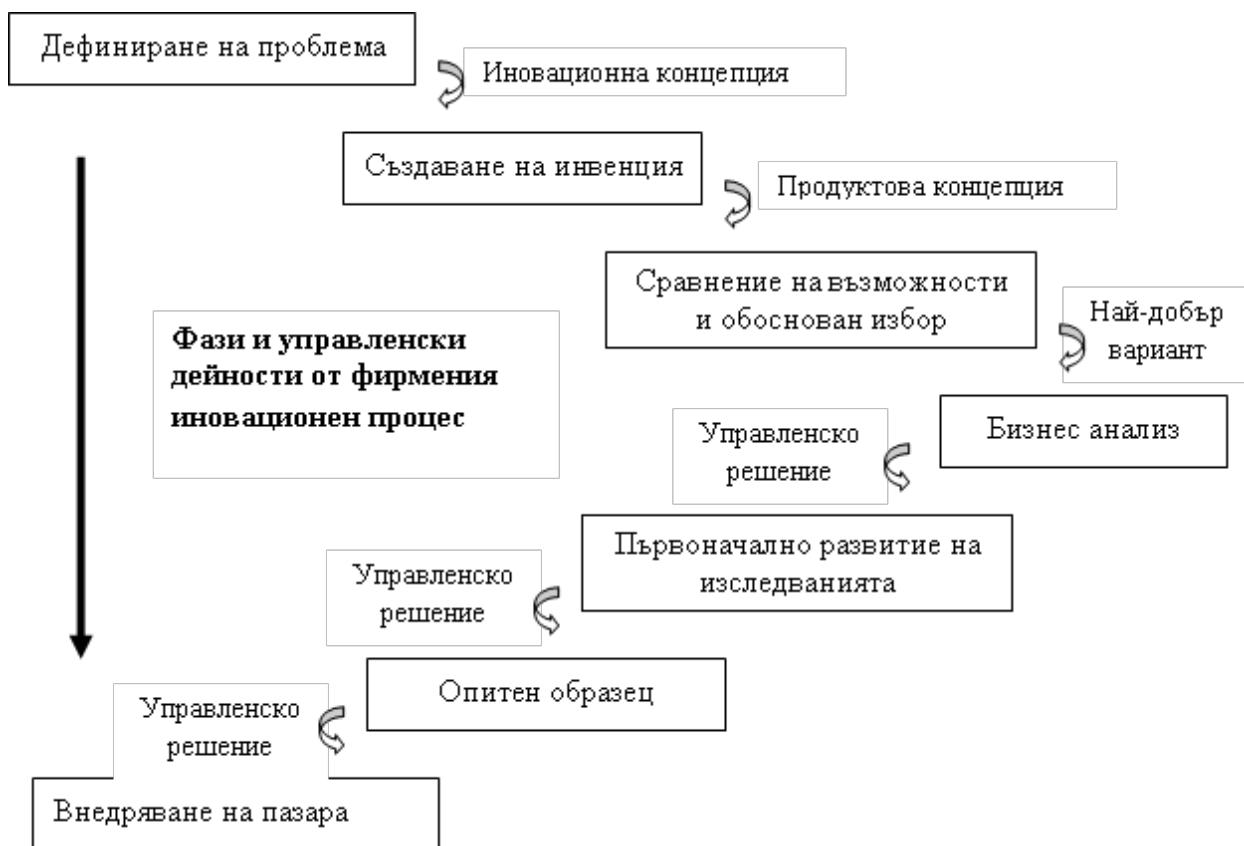
Иновационният процес е продължителен процес на трансформация на входни ресурси, натрупани знания, информация и постигане на напредък - научен, технологичен и технически. Той не е рутинен- в него доминират дейности, имащи творчески характер и изискващи

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

ангажирането на хора с различни професионални ориентири. Този процес е свързан с относително големи инвестиции, което изисква всяко предприятие предварително да намери правилен подход, който да осигури необходимите средства. Съвременният иновационен процес е свързан с голяма доза неопределеност и рискови елементи - налице е стремеж за непрекънато съкръщаване на интервала между раждането на идеята и практическата и реализация.

Фигура 3. Графично изображение на иновационния процес

Структурата на иновационния процес включва пет фази. В първа фаза се създава идеята за иновация. Във втората фаза се прави опит да се намери научно решение, а в третата – техническо решение. В четвърта фаза се внедрява технологията (продуктът- например подготовката на производството или въвеждането на продукта на пазара.) Петата и последна фаза е дифузия на новата технология или продукт.

Иновационната стратегия дефинира следните пет задачи:

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОРМ“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

- Въвеждане на нов продукт, които имат стратегическо значение или осигуряват конкурентно предимство.
- Гарантиране стратегическото усвояване на средствата.
- Следене на развитието на пазара.
- Постигане на поставените цели в определеното време,
- Съпоставка на разходите с тези на конкурентни фирми.
- Оценка на риска от внедряване на нови продукти.
- Адаптиране на организационните структури към измененията на жизнения цикъл на продукта.
- Създаване на равновесие между технологичното обновяване и организационните структури.
- Определяне момента на излизане на пазара на новия продукт.

Критерий 4. Разбиране на местния бизнес за иновация на технологичен процес

Усъвършенстването на технологичния процес е една от най-важните предпоставки за повишаване конкурентоспособността на местния бизнес. Предвид важността на иновациите на технологичния процес разбирането за тяхната същност, основни характеристики и приложение, са изведени като отделен критерий за извършване на текуща оценка и последващо проследяване на иновационната активност на местния бизнес на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“.

Към момента на провеждане на проучването местният бизнес в най-голяма степен разбира иновацията на технологичния процес и продукт, като тук обаче предприятията на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ срещат трудности при разграничаване на иновациите в технологичния процес от модернизацията на предприятието, водеща до по-голяма производителност и съкращаване на производствени разходи.

В тази връзка за целите на настоящата методика са предвижда да се проследи в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план промените в нагласите и разбирането на местния бизнес относно иновациите в технологичния процес. Важно е да отбележим, че технологията представлява приложението на механични и научни идеи и процеси в бизнеса. Развитието на технологичния процес и неговото използване от страна на местния бизнес е от

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

съществено значение за поощряване и поддържане на конкурентноспособността на фирмата и за обновление. Целта на подкрепата на разработването и внедряването на нови технологии е да се доразвият съществуващите професионални квалификации, както и да се създават нови. Преследваната цел е създаване на трудова заетост и насърчаване на фирмите да изобретяват и произвеждат нови продукти и да създават производствени процеси. Следва да се има предвид обаче, че новите технологии особено в производствените процеси може да застрашат съществуващите работни места в зависимост от трудоемкостта на производствените процеси. Иновацията е процес, чрез който новите продукти и системи се внедряват в икономиката и се изнасят на пазара. Това се постига чрез комбинация от мерки в областта на технологиите (финансовия мениджмънт, проектирането, производството и маркетинга).

От гледна точка на създаването, първото внедряване и разпространението на иновацията фирмата може да е в една от следните позиции:

- създател (инвентор);
- иноватор (първ внедрител);
- последващ внедрител на цялата иновация;
- последващ внедрител на част от иновацията;
- невнедряващ иновацията;

От извършения анализ и проучване можем да обобщим, че към настоящия момент преобладаващата част от МСП на територията на МИГ попадат в категорията на „невнедряващи иновации“. Липсват компании на територията на МИГ, които да са създатели на иновации (инвентори) или „иноватори“ (първи внедрители). Това още веднъж показва ниското ниво на иновационна активност на предприятията на територията на МИГ. В същото време обаче можем да отбележим, че местния бизнес има нужния творчески потенциал и мотивация да разработва и внедрява иновации, затова следва да се търсят конкретни стимули и подкрепящи мерки за развитието на този потенциал. Такива могат да бъдат мерките от ОПИК 2014-2020, включени в Стратегията за ВОМР, както и конкретни дейности, свързани с обучения и консултации в областта на иновациите и НИРД.

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Критерий 5. Разбиране на местния бизнес за продуктова иновация

Разбирането на предприятията за продуктова иновация е важна характеристика на иновационния капацитет на местния бизнес. Над 40 % от участвалите в проучването са отговорили, че са разработвали/внедрявали продуктова иновация. Това е един сравнително висок процент, което означава, че местният бизнес в по-голяма степен разбира същността на продуктовата иновация в сравнение с другите видове иновации (например маркетингова, организационна и др.)

За целите на методиката и бъдещето проследяване на иновационната активност на предприятията на територията на МИГ приемаме следната дефиниция и разбиране за „технологично нов продукт“ : **Технологично нов продукт** е продукт, чиито технологични характеристики или предназначение се различават съществено от тези на по-рано произведени продукти. Тези иновации могат да включват радикално нови технологии, могат да бъдат базирани на комбинация между съществуващи технологии и нови начини за употреба или могат да бъдат получени от прилагането на нови знания. Продуктовите предложения са само един компонент от бизнес модела. Съответно продуктовата иновация е само компонент от иновацията на бизнес модела. Иновациите на бизнес модела комбинират съществуващи продукти с други компоненти на бизнес модела по различен начин.

Технологичните иновации най-често са нововъведения в производствените предприятия, които най-често намаляват разходите на труд и материали, повишават производителността, стабилизират и повишават качеството на продуктите. Технологичните иновации са свързани с продуктите, защото много често нововъведенията в продуктите налагат изменения на производствения процес.

Показатели за текуща оценка и проследяване на иновационния капацитет на предприятията от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“

Определянето на показатели за измерване на иновационната дейност и иновационния капацитет на предприятията, развиващи дейност на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ е комплексен подход, изискващ разглеждането на всички аспекти на иновациите като същност и отчитането на всички външни фактори, оказващи влияние върху степента на иновативност на дадено предприятие. Показателите са формиране въз основа на задълбочен документален анализ в областта, предварителни срещи с представители на местния бизнес и

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

посещения на място, провеждане на казусни изследвания. Показателите са разделени в 10 групи като всяка група може да съдържа определен брой подпоказатели (например: Показател „Наличие на предишен опит в областта на иновациите“ се формира от оценката на подпоказателите –брой предприятия с наличен предишен опит в продуктови иновации, процесни иновации, маркетингови и организационни иновации). За да се определи процентът на тези предприятия общият брой на предприятията, отговарящи на поне един от подпоказателите, се отнася към общия брой на изследваните предприятия. По този начин се определя броят на предприятията, имащи предишен опит в областта на иновациите. Методиката позволява данните да се сравняват в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план, така че да се формулират препоръки и да се разработват конкретни стратегически мерки за подобряване иновационния капацитет на предприятията на територията на МИГ. По-долу е представена цялостната структура на методиката въз основа на избраните показатели и подпоказатели.

Показатели за измерване на иновационния капацитет на предприятията на територията на Долни Чифлик и Бяла

Показател/Подпоказател	Измерител:
Показател 1. Наличие на предишен опит в областта на иновациите	%
Подпоказател 1.1. Предприятия, имащи предишен опит с продуктови иновации	Брой
Подпоказател 1.2. Предприятия, имащи предишен опит с производствени (процесни) иновации	Брой
Подпоказател 1.3. Предприятия, имащи предишен опит с маркетингови иновации	Брой
Подпоказател 1.4. Предприятия, имащи предишен опит с организационни иновации	Брой
Подпоказател 1.5. Предприятия с опит в защита на интелектуалната собственост	%
Показател 2. Наличие на материална база за разработване на иновации	%

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОРМ“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Показател 3. Наличие на финансови ресурси за разработване на иновации	%
Показател 4. Човешки ресурси	
Подпоказател 4.1. Персонал с висше образование	Над 50 %; Под 50 %; Незначителен брой; Липса
Подпоказател 4.2. Персонал с опит в разработването на иновации	%
Подпоказател 4.3. Система за обучение и създаване на иновационна култура	%
Показател 5. Организационна структура	%
Подпоказател 5.1. Наличие на специализиран отдел/ отговорно лице за разработването на иновации	%
Показател 6. Наличие на иновационна култура	%
Подпоказател 6.1. Разбиране за мястото на иновациите в развитието на компанията	%
Подпоказател 6.2. Отношение към важността на иновациите	%
Показател 7. Наличие на иновационна стратегия	%
Показател 8. Партньорство/Сътрудничество	%
Подпоказател 8.1. Готовност за коопериране	%
Подпоказател 8.2. Опит в международното сътрудничество	%
Подпоказател 8.3. Опит в трансфера на технологии/практики	%
Подпоказател 8.4. Опит в иновативни проекти	%
Показател 9. Наличие на идейни концепции в областта на иновациите	%
Подпоказател 9.1. Наличие на идеи за разработване на иновации	%
Подпоказател 9.2. Наличие на идеи за разработване на иновации в приоритетните направления на НСИС (Национална стратегия за интелигентна специализация)	%

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОРМ“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Показател 10. Бариери пред разработването/внедряването на иновации	%
Подпоказател 10.1. Липса на финансови ресурси	%
Подпоказател 10.2. Липса на човешки ресурси	%
Подпоказател 10.3. Липса на подходяща материална база	%
Подпоказател 10.4. Липса на предишен опит	%
Подпоказател 10.5. Липса на познания за разработването/внедряването на иновации	%

Таблица 1 Показатели за измерване на иновационния капацитет на предприятията.

Анализ и текуща оценка на иновационния капацитет на предприятията на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“

Анализът на иновационния капацитет на предприятията на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ беше извършен въз основа на подробно представената в предходния раздел методика. Данните бяха събрани чрез посещения на място, извършено анкетно проучване сред представители на 42 търговски дружества от територията на МИГ и проведени казусни изследвания.

Резултати от проведеното емпирично изследване сред представители на различни предприятия на територията на общините Долни Чифлик и Бяла

Емпиричното изследване беше проведено сред 42-ма представители на предприятия, опериращи в различните сектори на икономиката, развиващи дейност на територията на Долни Чифлик и Бяла. Изследването беше проведено въз основа на анкетна карта, съдържаща 22 въпроса, свързани с основните аспекти на иновационната дейност на предприятията. Анкетата беше разработена въз основа на методиката и комплекса от критерии и показатели, посочени по-горе. Първата част от анкетата е посветена на общото разбиране на предприятията за иновациите и иновационната дейност в различните направления.

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Следващата група въпроси са свързани с разработването и внедряването на иновативни продукти/услуги. Последната група въпроси е свързана с ресурсите (човешки, финансови, информационни), използвани от предприятията на територията на Долни Чифлик и Бяла в процеса на иновиране на дейността. Анкетата поставя специален акцент и върху нагласите на предприятията да засилят иновационната си дейност и основните бариери, които пречат за разработването и внедряването на иновации. Следва да се има предвид, че данните от анкетата в проценти са закръглени до цели числа.

Профил на участниците

Фигура 4 Организационна форма

При изследване на организационната форма на предприятията на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“, бе установено, че 75% от анкетираните фирми са предпочели да се регистрират, като ООД/ЕООД. 10 % от анкетираните са отговорили „Друго“ на този въпрос, като повечето от тях са отбелязали – земеделски производител.

При сравнение на данните с данните от информационната система Ciela Info се установява, че изследваната съвкупност преповтаря общата картина на регистрираните търговски дружества. Преобладаващата част от тях съгласно данни от информационна система Ciela Info са регистрирани като дружества с ограничена отговорност. Тези резултати отговарят и на данните на национално ниво, така че с голяма степен на увереност, можем да

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

препоръчаме при определяне на обема на извадката при бъдещи проучвания фокусът да бъде поставен върху икономическите субекти, регистрирани съгласно Търговския закон като ООД или ЕООД.

Фигура 5 Вид на предприятията според броя персонал

На въпроса: „Какъв е видът на предприятието Ви според броя персонал?“ 65% от анкетираните са посочили, че са предприятие с **до 10 служители**, т.е. микропредприятия, **35% са малки предприятия с над 10 и до 50** служители, а средните и големи не са представени в анкетното проучване. Въз основа на проверка на статистически данни и проведени срещи с местната администрация можем да отбележим, че на територията на МИГ няма големи предприятия.

Ако трябва да обобщим преобладаващият профил на участниците в анкетното проучване – това са преобладаващо микро и малки предприятия, регистрирани като ООД/ЕООД.

Следващите въпроси от анкетата целят да установят в каква степен предприятията на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ имат предишен опит в областта на иновациите

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

или да определят стойността на Показател 1. Наличие на предишен опит в областта на иновациите, състоящ се от 5 подпоказателя, както следва:

Подпоказател 1.1. Наличие на предишен опит с продуктови иновации – 50 %

Фигура 6 Въвеждане на нов продукт

На въпроса: „От стартирането на Вашата икономическа дейност въвеждали ли сте нов за региона продукт/услуга“? 50% от анкетиранията са отговорили с „Не“, което показва, че липсва опит в областта на иновациите, 40% са отговорили че имат внедрен нов продукт/услуга и 10% от анкетиранията не могат да преценят.

Отговорите на въпросите показват, че минимум половината от участващите в проучването компании притежават иновационен потенциал, тъй като според тях от създаването си те са въвеждали нов за региона продукт или услуга. В рамките на допълнително извършените казусни изследвания се установи, че компаниите на територията на МИГ трудно определят в каква степен новия продукт представлява иновация поради трудности в интерпретацията и разбирането на основните характеристики на иновацията. В тази връзка с

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

методиката за текуща и последваща оценка е заложен специфичен Критерий, свързан с разбирането на местния бизнес за същността на иновациите.

Препоръчително е при провеждането на бъдещи срещи, обучения и дискусии, темата, свързана с иновациите да продължи да бъде разглеждана и анализирана. Въз основа на извършения анализ можем да изведем като основна препоръка към Местна инициативна група „Долни Чифлик и Бяла“ организирането на информационни събития и специализирани публикации, посветени на иновациите и тяхната същност съгласно Стратегията за ВОМР на МИГ. Биха могли да се организират специализирани информационни срещи и семинари, по време на които да се обсъждат детайли и конкретни казуси, свързани с разработвани от предприятията нови продукти и услуги. По този начин от една страна ще се засили вниманието на местната общност към иновациите, от друга страна – ще се повиши информираността и ще се подобри разбирането на местния бизнес за същността на иновациите и ползите от тях, което следва да окаже положително влияние върху иновационния капацитет.

**Подпоказател 1.2. Предприятия, имащи предишен опит с производствени (процесни)
иновации – 45 %**

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Фигура 7 Внедряване на иновационни процеси

По отношение на предишния опит в иновативни производствени процеси делът на отговорилите положително е по-малък от тези, които са внедрявали нов продукт/услуга за територията на МИГ. 45% от анкетиранияте са посочили, че имат внедрени нови процеси в своите предприятия, 40% все още нямат внедрени нови технологични производствени процеси, а 15 % от участниците са отговорили, че не могат да преценят. Причините за резултатите от проучването по този показател отново можем да търсим в **недостатъчното разбиране на респондентите по отношение на иновативните технологични процеси. Доказателство за това е и по-високият брой на респондентите, които не могат да преценят дали са въвеждали нови технологични процеси в предприятията си.** Резултатите от проучването показват, че по отношение на технологичните процеси повечето от участниците в проучването нямат предишен опит, което означава, че трябва да се търсят подходящи мерки за засилване на иновационния капацитет на предприятията по отношение разработването на нови технологии и технологични процеси.

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Подпоказател 1.3. Предприятия, имащи предишен опит с маркетингови иновации – 30 %

Фигура 8 Прилагане на маркетингов подход/процес

Тревожно е мнението на 70% от анкетираните, които са посочили, че не са прилагали никакви нови маркетингови подходи от стартирането на тяхната дейност, а едва 30% от посочилите имат приложен нов подход относно маркетинга, рекламата и връзките с обществеността. В практиката маркетинговите иновации са едни от най-често срещаните предвид характера и същността на дейностите по маркетинг и реклама, където креативността и новостите са в основата на успешните кампании.

От проведените казусни изследвания се установи, че липсата на иновативни подходи за маркетинг и реклама в предприятията от територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ са свързани с други важни проблеми, свързани с конкурентоспособността и устойчивото развитие на местния бизнес, а именно липсата на финансови и човешки ресурси, които да реализират ефективни маркетингови и рекламни дейности.

Имайки предвид, че немалък дял от предприятията на територията на общините Долни Чифлик и Бяла развиват икономически дейности в сферата на туризма, където

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

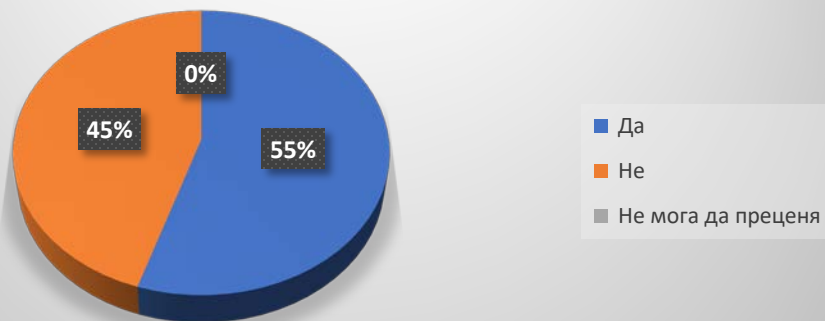
Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

новите подходи за маркетинг, реклама и връзки с обществеността вече се превръщат в основен фактор за нивото на конкурентоспособност на предприятията, а твърде често и в решаваща за бизнеса дейност във фазата на „задържане“ и „оцеляване“ на предприятията, можем да направим обосноваания извод, че предприятията от територията на МИГ имат нужда от специализирана подкрепа за реализиране на нови подходи в сферата на маркетинга и рекламата.

В цялостната стратегия за развитие на местния бизнес е препоръчително да се заложат конкретни дейности за повишаване на знанията и уменията в областта на маркетинга и рекламата, за прилагането на маркетингови подходи за развитие на бизнес, вкл. конкретни мерки за насърчаване на маркетинговите иновации в предприятията.

Подпоказател 1.4. Предприятия, имащи предишен опит с организационни иновации – 55 %

**От стартирането на Вашата дейност
въвеждали ли сте нова организационна
форма/структура във Вашето предприятие?**

Фигура 9 Въвеждане на нова организационна структура

От стартирането на дейността си 55% от анкетиранияте показват, че имат опит в организационните иновации, а останалите 45% посочват, че все още нямат такава. Положителен резултат по този подпоказател е регистриран по отношение на онези предприятия, които не могат да преценят дали са въвеждали организационни иновации. Това

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

означава, че разбирането за организационните иновации е сравнително добро и иновационния капацитет на предприятията за такъв тип иновации е висок.

Подпоказател 1.5. Предприятия с опит в защита на интелектуалната собственост – 10

%

Фигура 10 Собствена търговска марка/продукт

Резултатите по този подпоказател в най-голяма степен свидетелстват за липсата на достатъчно знания и умения на предприятията на територията на МИГ в областта на защитата на интелектуална собственост. 80% от анкетираните посочват, че нямат опит в защитата на интелектуалната собственост, а едва 10% са разработили, патентовали собсвен модел търговска марка. Тези резултати показват, че следва да бъдат предприети конкретни действия по информиране, обучение и консултиране на предприятията в сферата на патентното законодателство. Местната инициативна група, съвместно с НПО, общините и местните лидери биха могли да търсят и други решения за натрупване на повече знания и опит в областта на защитата на интелектуална собственост. Такъв тип мерки биха имали дългосрочен ефект за постигането на устойчив и интелигентен растеж, базиран на местна икономика на знанието.

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

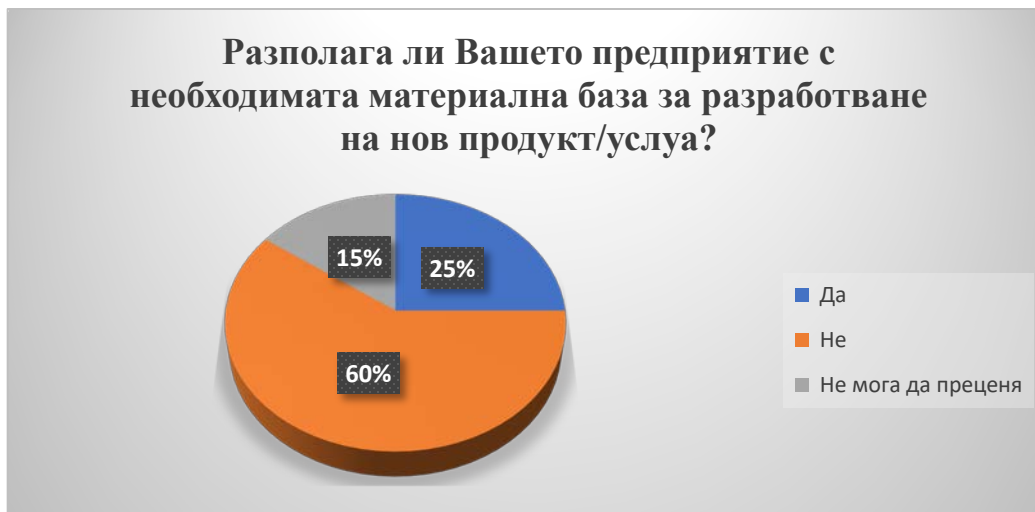

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Показател 2. Наличие на материална база за разработване на иновации – 25 %

Аналогично на предходния въпрос голям дял от анкетираните – около 60% от тях не разполагат с необходимата материална база за разработване на нов продукт или услуга, само 25% от тях са дали положителен отговор, а останалите 15% не могат да преценят дали разполагат с такава. **Предвид резултатите по този показател би било целесъобразно да се търсят решения в обединяване на усилията на местната общност в създаването на подходяща материална база от тип „иновационен хъб“ или „технологичен парк“, който да се ползва от всички предприятия, имащи иновативни бизнес идеи, но не разполагащи с нужната материална база за тяхното разработване. Такъв тип материална база би могла да бъде изградена чрез публично-частно партньорство, участие в регионални центрове за иновации или чрез безвъзмездно финансиране за иновационна инфраструктура. Местната инициативна група би могла да подпомогне местния бизнес в тази насока като разпространи добри практики, свързани с изграждането на центрове за иновации, да подпомогне сътрудничеството с научни организации, притежаващи нужната материална база за разработване на иновации, организира срещи за обмяна на добри практики и опит.**

Показател 3. Наличие на финансови ресурси за разработване на иновации – 30 %

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Фигура 12 Финансови ресурси

Въз основа на резултатите по този показател също можем да направим обоснован извод, че нивото на иновационен капацитет на предприятията на територията на МИГ е ниско. Едва 30 % от анкетираните са отговорили, че разполагат с необходимия финансов ресурс за разработване на иновации. 55% от анкетираните фирми са посочили, че не разполагат с необходимия финансов ресурс, за да внедрят нов продукт или услуга, 30% от анкетираните имат нужните ресурси, а 15% от фирмите не могат да преценят, дали имат достатъчно капитал.

Въз основа на емпиричните данни, събрани в рамките на проведените казусни изследвания, се установи, че голяма част от предприятията одобряват мерките от СВOMP, даващи приоритет на иновативни проекти и споделят, че подкрепата под формата на безвъзмездна помощ би ги стимулирала да отделят по-голям финансов ресурс за разработване на иновации в бъдеще. По време на казусните изследвания предприятията от територията на МИГ споделят, че намирането на финансиране за иновации е много трудна задача, особено за микропредприятията, които не разполагат и с необходимата материална база и активи, които да предоставят като обезпечение на банките при търсене на финансиране.

Обоснована препоръка, която би могла да бъде направена в тази връзка, е в рамките на бъдещи информационни срещи, семинари или други публични мероприятия Местната инициативна група да покани представители на различни търговски банки,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

които да споделят възможностите и условията за финансиране на иновативни проекти или осигуряване на привлечен капитал за разработване на иновации. При реализирането на „меки“ проекти по Стратегията за ВОМР е добре да се предвидят дейности, свързани с повишаване квалификацията, знанията и уменията на предприемачите в областта на патентното право и защитата на интелектуална собственост.

Показател 4. Човешки ресурси

Подпоказател 4.1. Персонал с висше образование

Фигура 13 Каква част от персонала са с висше образование

По този подпоказател впечатление прави, че над 55 % от анкетираните или нямат назначен персонал с висше образование (25 % от респондентите) или имат много малко на брой персонал с висше образование (30 % от респондентите). Квалифицираните кадри в съответната сфера на икономическа дейност са решаващ фактор за разработването на иновации от предприятията. **Това означава, че един от основните задържащи фактори за повишаване на иновационната дейност на предприятията е свързан с ниското ниво на**

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

образователно равнище на работещите в предприятията на територията на МИГ. По време на проведените казусни изследвания ръководителите на предприятията споделят, че основната причина за липсата на висококвалифициран персонал се дължи на невъзможността да се предложи конкурентно възнаграждение.

При анализ на данните от проучването намираме корелация между данните за внедрени иновации (продуктови, процесни, организационни, маркетингови) и образователното равнище на работещите. Предприятията, които вече имат опит в областта на иновациите обичайно са и предприятия, в които работят повече служители с висше образование.

При бъдещо проследяване и извършване на оценка на иновационната активност на предприятията трябва да се мониторира ефектите от прилагането на мярка 1. Подкрепа за разработване на иновации за стартиращи предприятия от Стратегията за ВОМР на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“, финансирана по ОПИК 2014-2020, която предвижда възможност да бъдат финансирани разходи за възнаграждения на квалифициран персонал, ангажиран с разработването и внедряването на иновативни продукти и услуги. Показателят е добър индикатор за проследяване на напредъка и ефектите от мярката за повишаване на иновационната активност и капацитета на предприятията на територията на МИГ да разработват иновации.

Подпоказател 4.2. Персонал с опит в разработването на иновации

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Фигура 14 Персонал с опит в разработване на нови продукти/услуги

Този подпоказател в още по-голяма степен доказва липсата на капацитет за разработване на иновации и необходимостта от целенасочена подкрепа на предприятията на територията на МИГ за привличане на персонал с опит в разработването на иновации. Отчитат се притеснителните 75% от предприятията, които не разполагат с квалифицирани служители, които имат опит в разработването на нови продукти/услуги в предприятията. Едва 10% от анкетираните отговарят положително на този въпрос, а 15% от тях не могат да преценят.

Анализът на данните по този подпоказател дават основание да се отправят препоръки за предприемане на конкретни мерки от местната общност, вкл. чрез мерките, финансирани от МИГ, за реализиране на дейности, свързани с обмяна на практически опит в сферата на иновациите. Подходящ подход може да бъде организирането на иновативни работилници, уъркшопове и семинари, по време на които местното население може да се включи в съвместно развитие на иновативни идеи. Би било удачно да се организират съвместни мероприятия с представители на научните среди, които да покажат на практика как се разработва един иновативен продукт или услуга. Оказването на менторска подкрепа за разработване на иновации чрез реализирането на мярка 3. Насърчаване на предприемачеството, финансирана от

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

ОПРЧР 2014-2020 чрез СВОМР на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ също е подходяща възможност за реализиране на конкретни дейности, свързани с придобиване на опит сред безработните и заетите лица на територията на МИГ в областта на иновациите.

Подпоказател 4.3. Система за обучение и създаване на иновационна култура – 15 %

Фигура 15 Разработена система за обучение

Обобщените данни по този показател също са ясен индикатор за ниското ниво на иновационна активност на предприятията. 85% от анкетираните са отговорили, че предприятията им не притежават система за обучение и създаване на иновационна култура. Въпреки това е налице потенциал за повишаване на съществуващия капацитет, тъй като 15 % от предприятията, участващи в проучването има имат разработена система за обучение на персонала в областта на иновациите или система за изграждане на иновационна култура. Това е добра предпоставка за споделяне на добри практики и разпространение на иновационната култура сред местното население.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Показател 5. Организационна структура

Нито един от анкетираните към момента на провеждане на изследването не разполага със специализирано звено/отдел или отговорно лице за разработване на иновации. Този резултат не е изненадващ предвид общото ниско ниво на иновационна активност и иновационна култура на предприятията на територията на МИГ. В същото време показателят е подходящ за измерване нивото на иновационен капацитет в бъдеще, тъй като наличието на подходяща организационна структура за разработване на иновации е един от основните индикатори за високо ниво на иновационен капацитет. Така че положителната промяна на данните по този показател биха могли да служат за отправна цел при реализирането на различни мерки, свързани с повишаване на иновационната активност на предприятията. Показателят е пряко свързан и с Показател 4. Човешки ресурси, така че мерките от СВOMP на МИГ, отговарящи на приоритетите на ОПРЧР 2014-2020 могат в най-голяма степен да отговорят на идентифицираните предизвикателства.

[Проучване на нагласите и изследване на факторите, които оказват влияние върху иновационната дейност на предприятията, развиващи икономически дейности на територията на МИГ](#)

Нагласите на предприятията за разработване на иновации и повишаване на иновационния капацитет преди всичко са свързани с наличието на иновационна култура и в частност осъзнаване на ползите от разработването на иновации. Съгласно настоящата методика за оценка и избрания комплекс от показатели и подпоказатели иновационната култура на предприятията може да бъде качествено оценка съобразно разбирането на предприятията за мястото на иновациите в развитието на компанията и тяхното отношение към иновациите като цяло – до колко те считат, че иновациите могат да повишат техния капацитет за растеж и до колко инвестициите в иновации са целесъобразни и възвръщаме.

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Показател 6. Наличие на иновационна култура

Фигура 16 Иновации в развитието на организацията

От анализа на данните можем да установим, че над 50 % от анкетираните показват негативно или безразлично отношение към ролята на иновациите за развитието на предприятията, които управляват или в които работят. Притеснително е мнението, че повече от половината организации са посочили, че се интересуват от иновации „само в изключителен случай“, по 5% си разделят организациите, които са безразлични към проблемите на иновациите и тези, които изобщо не се интересуват от иновации. В същото време потенциалът за повишаване на иновационната активност и култура на предприятията е налице – 37 % от анкетираните отговарят, че иновациите са целева политика на тяхната организация. Това означава, че тези предприятия могат да бъдат добър пример за всички останали, а в случай на успешно реализирани проекти в сферата на иновациите, могат да докажат на практика, че иновационната фирмена политика дава своите резултати.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Подпоказател 6.2. Отношение към важността на иновациите

Следващият подпоказател 6.2. от Показател. 6. Иновационна култура подкрепя направените изводи за наличие на потенциал за развитие в посока промяна на нагласите на предприятията към иновациите.

Фигура 17 Важност на иновациите в предприятията

По този показател резултатите са обнадеждаващи - по-голямата част или близо 90% от организациите, смятат, че е нужно да се разработват и внедряват иновации и да се инвестира в съвременната технология. 10% от анкетираните не могат да преценят дали предприятията имат нужда да инвестират в иновации. Резултатите по този показател показват, че предприятията разбират в голяма степен важността на иновациите, но очевидно са налице бариери, които възпрепятстват разработването и внедряването на иновации, които ще бъдат разгледани в следващия раздел.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Показател 7. Наличие на иновационна стратегия – 20 %

Фигура 18 Разработване на иновационна система

По този показател резултатите също показват нисък иновационен капацитет – едва 20 % от анкетираните имат разработена собствена иновационна стратегия. 65% от фирмите, посочват, че нямат разработена собствена иновационна стратегия, а останалите 15% не могат да преценят. Високият дял на фирмите, които нямат собствена стратегия за иновации, свидетелства за слабата подготовка на предприятията на територията на МИГ за разработване и внедряване на иновации, което е ясен признак за ниското ниво на иновационен капацитет и активности. С оглед на това можем да отправим препоръка при реализирането на мерки от Стратегията за ВОМР, свързани с насърчаване на предприемачеството да се обърне специално внимание на стратегическото мислене на местното население в областта на иновациите за изграждането на иновационна култура и по-добро разбиране за ползите от иновациите в стратегиите за повишаване на конкурентоспособността на компаниите.

Показател 8. Партньорство/Сътрудничество – 32 %

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Фигура 19 Коопериране с други организации

32% от анкетираните са изразили готовност да направят всичко възможно, за да стигнат до коопериране с друга организация при реализация на планираната иновация. Това означава, че тези компании осъзнават важността на трансфера на know how и иновации и са готови да положат нужните усилия за осъществяване на сътрудничество. В тази връзка е препоръчително да бъдат потърсени чуждестранни или местни партньори, които са готови да си сътрудничат с МИГ и местната общност в областта на иновациите. 32% не смятат приемат кооперирането като начин на постигане на иновация, а 26% декларират, че ще реализират замислена иновация самостоятелно.

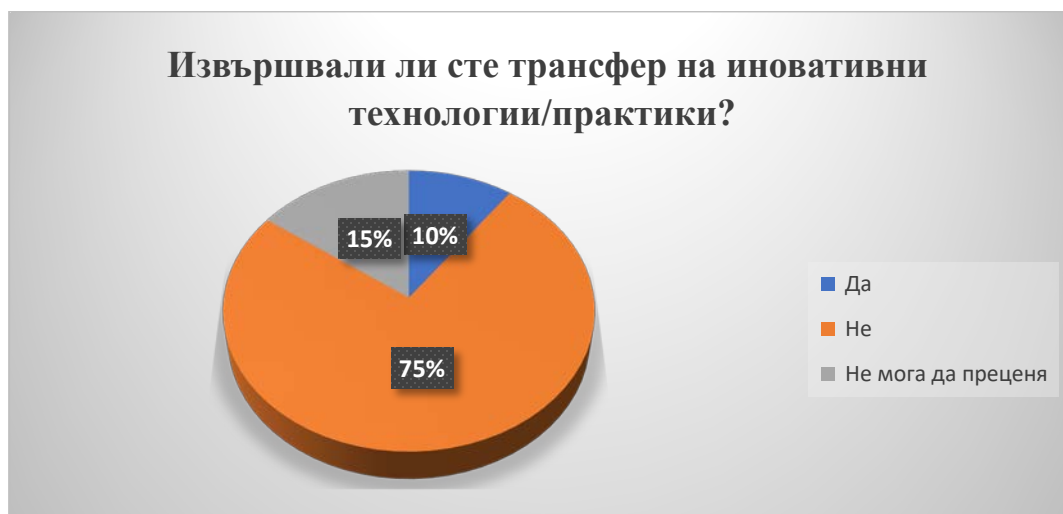

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Фигура 20 Сътрудничество с международни компании

85% от анкетираните организации са посочили, че нямат опит в сътрудничеството с международни компании, а едва 15% посочват, че имат подобен опит/перспектива. Затова МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ следва да предприеме конкретни мерки за обмяна на опит и добри практики с чуждестранни МИГ за реализиране на съвместни проекти в областта иновациите, с оглед необходимостта от придобиване на практически опит за сътрудничество в сферата на иновации и представяне на успешни примери за съвместни иновативни проекти.

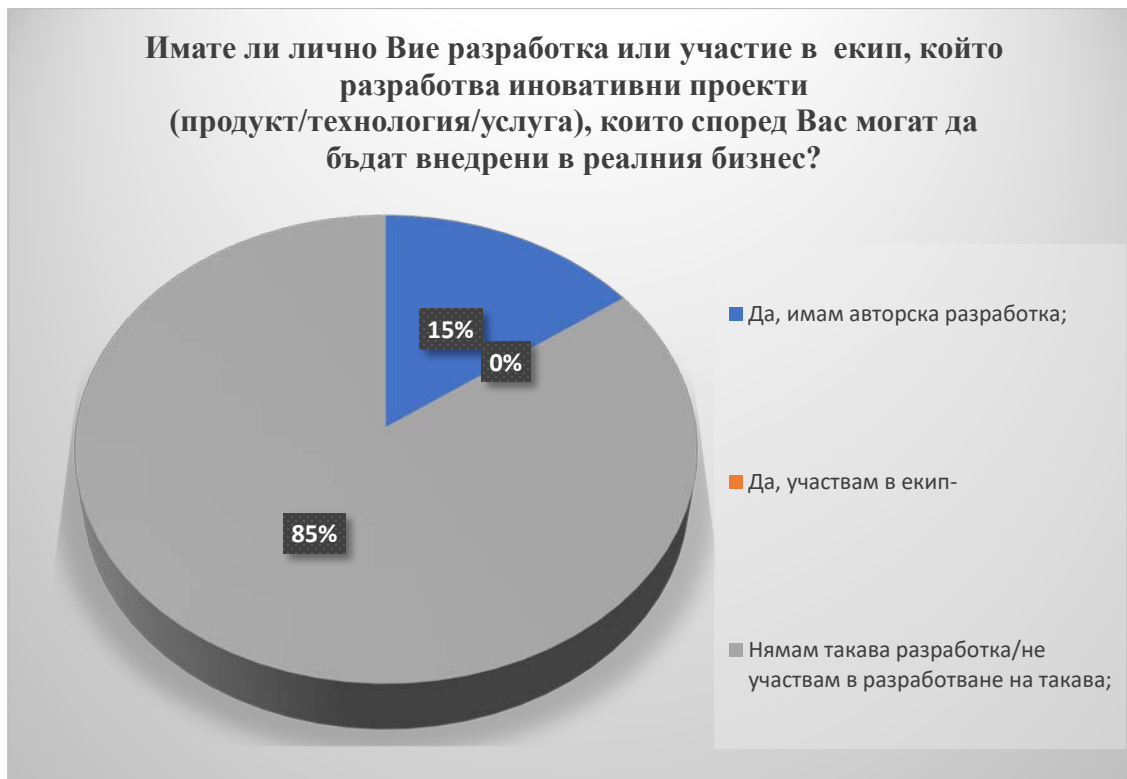

Фигура 21 Трансфер на иновативни технологии

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

По този показател данните са аналогични и те са резултат от липсата на установени контакти за реализиране на съвместни иновативни проекти. По-голямата част 75% от анкетираните декларират, че не са извършвали трансфер на иновативни технологии, а едва 10% са отговорили положително, 15% от анкетираните са дали отговор „Не мога да преценя“.

Фигура 22 Разработка в екип на иновативни проекти

Резултатите по този показател отново са негативни – над 85 % от анкетираните са посочили, че не участват в екип, нито разработват иновативни продукти, технология или услуги и едва 10% са декларирали, че притежават авторски разработки. Реализирането на мерки, свързани със сътрудничество с научни организации, университети и частен бизнес с опит в сферата на иновациите, вкл. реализирането на проекти за трансгранично сътрудничество с български или чуждестранен МИГ са добри подходи за промяна на негативната текуща ситуация.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

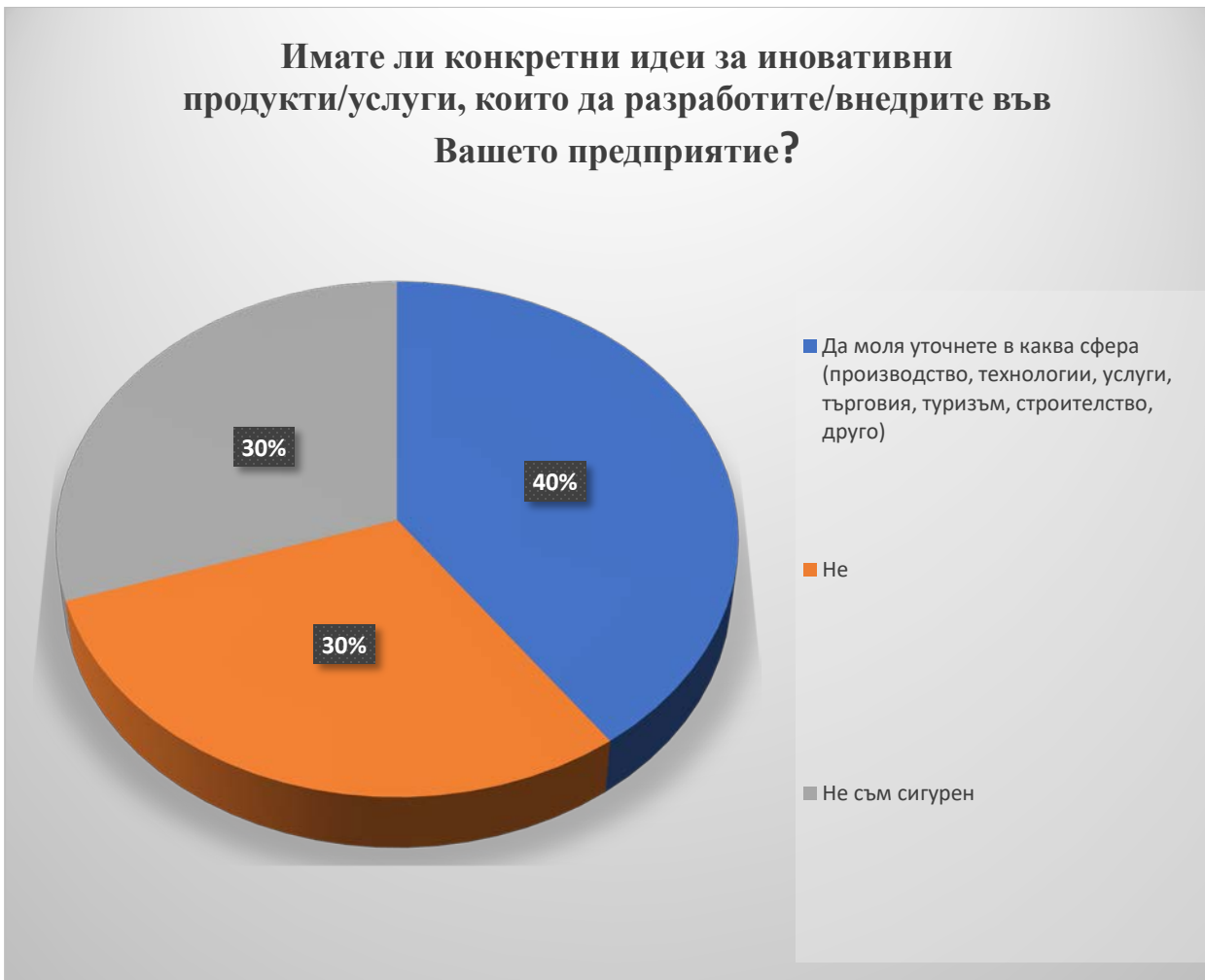

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Показател 9. Наличие на идейни концепции в областта на иновациите – 30 %

Фигура 23 Идеи за иновативни продукти/услуги

По-голяма част от анкетираните организации 40% са посочили, че имат конкретни идеи за разработване в предприятията в сферите на производство, технологии, услуги, търговия и др., което е един добър резултат, предвид текущия иновационен капацитет на предприятията на територията на МИГ. Останалите 60 % са отговорили, че нямат идеи или не са сигурни, че идеите им за нови продукти и услуги са иновативни. Високият дял (30 %) на участниците, които не са сигурни, че имат идеи за иновативни продукти, отново свидетелстват за липсата на достатъчно разбиране и потвърждават релевантността на настоящата методика, която

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

предвижда оценка на иновационния капацитет с 5 критерия, свързани с разбирането на предприятията за иновациите.

Фигура 24 Идеи за иновации в тематичните направления на ИСИС

Обобщените данни от проучването във връзка с наличието на идеи за иновации в тематичните направления на ИСИС показват висок потенциал за реализиране на иновативни проекти по мярка 1. Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия, както и по всички останали мерки, в които тематичните направления на ИСИС са изведени като приоритет, например мярка 6.4. Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности. Най-голям дял от анкетираните имат иновативни бизнес идеи в направления „Мехатроника и чисти технологии“ и „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии“. Интересен резултат е, че едва 10 % анкетираните имат иновативни бизнес идеи в сектор „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“, където попадат и специализираните форми на туризъм. Причината за това можем да търсим в общата стратегия на предприятията в сектор

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

„Туризм“ да се стремят да привлекат „масовия организиран турист“, който да осигури по-голяма заетост на базата за настаняване и хранене. В същото време потенциалът на територията за разработване на иновации в сферата на туристическите атракции, маркетингът на дестинацията, се потвърждава от всички участници в казусните изследвания. Според участниците в проучването обаче подходът трябва да „следва да туриста“, което противоречи на концепцията на иновациите, че потребителите следват „изпреварващите пробивни иновации“, които създават ново потребителско търсене.

Проучване на основните бариери пред разработването и внедряването на иновации, включително социални иновации от предприятията на територията МИГ

Бариерите пред разработването и разпространяването на иновации са много и могат да се обособят в различни групи. Най-общо трябва да се преодоляват технологични, инфраструктурни и поведенчески бариери. Материално-техническата база за производство на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ е в повечето случаи много остаряла, а закупуването на нови машини и съоръжения е все още непосилно за голяма част от фирмите и най-вече за микро- и малките предприятия. Освен бариерите, свързани с липсата на достатъчно финансови и добре подготвени човешки ресурси, възпрепятстващи иновациите са също липсата на предишен опит и възможности за обмяна на идеи и know how.

В много случаи липсата на подходящи организационни форми също е сериозен проблем за ефективното използване на информационните източници и на творческия потенциал на служителите на фирмата. Съвременният етап на развитие поставя все по-високи изисквания и към равнището на подготовка на квалифицирани специалисти, а това е едно от важните условия не само за успешни иновации, но и за ефективната дейност на дадено предприятие като цяло.

Във всички проведени изследвания за бариерите пред иновациите на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ анкетираните посочват най-често проблеми, свързани с финансирането като фактори, препятстващи иновационната дейност. Освен липсата на източници за пряко финансиране за нововъведения, като финансови бариери могат да се посочат и твърде големите разходи за нововъведения, дългият период на възвращаемост на

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

разходите за нововъведения, както и прекалено големият икономически риск. От всичко това следва, че е изключително важно финансирането на иновационната дейност. Затова следва да се отдели специално внимание на всички проблеми, свързани с финансирането на иновативен малък бизнес, да се отдели особено внимание на онези необходими промени в тази област, които да допринесат за развитието на иновационната дейност на фирмите и за повишаване на тяхната конкурентоспособност. Възпрепятстващ иновационната дейност на предприятията е и още един значим фактор – липсата на специализирани знания и умения за защита на интелектуална собственост, резултат от иновативна дейност. Постигането на ефективна защита на иновациите е сред най-сериозните проблеми в преработващата промишленост. Минимален, почти символичен е делът на предприятията, използвали методите за защита на обекти на интелектуалната собственост.

Показател 10. Баристри пред разработването/внедряването на иновации

Фигура 25 Основни фактори затрудняващи процеса на разработване на иновации

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Резултатите от проведеното анкетно проучване категорично показват, че основните фактори, възпиращи процеса на разработване на иновации в предприятията на територията на МИГ са свързани с липсата на достатъчно финансови ресурси (според 33 % от анкетираните) и квалифицирани кадри в областта на иновациите (според 31 % от анкетираните). На следващо място с 18 % се нарежда липсата на предишен опит, която в действителност в голяма степен показва ниското ниво на иновационен капацитет на предприятията. Всички тези бариери от друга страна обаче са преодолими чрез реализиране на целенасочена и ясна концепция, вкл. чрез реализиране на мерките от Стратегията за ВОМР, даващи приоритет на иновативни проектни идеи и инвестиции за внедряване на иновации.

Анализът за бариерите пред разработването/внедряването на иновации е извършен и на база проведени казусни изследвания, които дадоха възможност за задълбочени анализиране на критериите и показателите по изработената оценъчна методика. В обобщен вид резултатите са представени на следващата таблица:

Фактори, оказващи негативно влияние върху иновационната дейност на предприятията на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“

<u>Фактори на външната среда</u>	Недостатъчно добре развита инфраструктура, вкл. информационна и комуникационна инфраструктура
	Понижаваща се покупателна способност на туристите Предвид обстоятелството, че районът е туристически това се явява важен ограничаващ фактор на външната среда
	Липса на ясна правна рамка по отношение защитата на интелектуална собственост – усещане за неяснота и несигурност
	Липсата на стимули за разработването и внедряването на иновации
	Слаба връзка и сътрудничество с научно-изследователските институти и неправителствения сектор

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

<u>Фактори на вътрешно-фирмената среда</u>	
<u>Организационни фактори</u>	Трудности по отношение на цялостната организация на иновационния процес
	Липсата на сътрудничество между предприятията, НПО, общини, медии и други
<u>Финансови/икономически фактори</u>	Липса на достатъчно финансови ресурси за инвестиции в иновации и НИРД
	Затруднен достъп до рисково финансиране за иновативни проекти
	Висок финансов/икономически риск при разработването и внедряването на иновации
<u>Фактори, свързани с управлението на човешките ресурси</u>	Трудности при откриването на служители с висока квалификация и едновременно креативно и иновативно мислене (откриването на таланти)
	Трудности в управление на човешките ресурси – развитие и насърчаване на креативното мислене
	Трудности при мотивацията и задържането на служителите, имащи потенциал да разработват и внедряват иновации
<u>Информационни фактори</u>	Липса или недостатъчно знания и умения относно възможностите на ИКТ за разработване и внедряване на иновации
	Трудности при използването на разнообразни софтуерни решения и онлайн маркетингови подходи
<u>Психологически фактори</u>	Страх от неизвестното и непопулярното
	Стремех към сигурност и запазване на познатото, на статуквото

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

	Страх от критика и невъзприемане на иновативните идеи
	Страх от провал на даден иновативен проект

Резултати от извършено изследване на силните и слабите страни на иновационната система на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“

За да бъде извършена качествена текуща оценка на иновационния капацитет на предприятията задължително следва да се анализира в каква заобикаляща среда функционират те. Външната за предприятията иновационна система има решаващо влияние за определяне на техния текущ иновационен капацитет и бъдещо развитие.

SWOT анализ

За целите на SWOT анализа бяха използвани събраните данни от кабинетното проучване и документалния анализ, събраната информация от проведените редица срещи и дискусии, както и емпиричните данни от проведеното анкетно проучване и казусни изследвания. Резултатите от извършените проучвания бяха обобщени в SWOT анализ.

SWOT анализ на състоянието на иновационната дейност на предприятията на територията Долни Чифлик и Бяла

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> - възможности за коопериране с други предприятия; - интерес към добрите практики, прилагани в сродни предприятия у нас и в чужбина; - наличие на програми за финансиране на иновации; - наличие на подходяща материална база; - наличие на природни ресурси; 	<ul style="list-style-type: none"> - липса на квалифициран персонал; - липса на финансови ресурси за внедряване на иновации; - ниско ниво на сътрудничество с научни организации и университети, агенции по предприемачество, бизнес инкубатори и др; - затруднен достъп до кредитиране;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

<ul style="list-style-type: none"> - наличие на иновативни идеи, вкл. в приоритетните области на ИСИС 	<ul style="list-style-type: none"> - липса на данъчни облекчения за предприятията, разработващи и внедряващи иновации; - Недостатъчно качество на социалната инфраструктура – всичко е остаряло
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> - сътрудничество с други предприятия и организации; - възможност за получаване на финансова подкрепа за разработване на иновации по програмите на ЕС; - възможности за използване на съвременните информационни технологии като организационно-управленски иновации; - трансфер на технологии; - непосредствена близост до голям туристически пазар; - Създаване на собствени отличителни марки на региона, които да стимулират производството и продажбата на иновативни продукти и услуги 	<ul style="list-style-type: none"> - ниска конкурентоспособност на предприятията; - ефектите на икономическата криза върху инвестиционните процеси; - Липсата на свободни средства за първоначална инвестиция;

Силните страни, като цяло са насочени към кооперирането с други предприятия и наличието на природни ресурси, които дават възможност да се създават и патентоват нови продукти от местна марка, пряко свързана с общините Долни Чифлик и Бяла.

Слабите страни са свързани преди всичко с липсата на квалифицирани и обучени кадри, които водят до по-ниска заетост и бариера за внедряване на иновативни продукти и идеи в предприятията като основа на бъдещо устойчиво развитие. Не по-малко влияние оказва и

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони Европа инвестира в селските райони

липсата на финансиране, както и затрудненият достъп до кредитиране за внедряването на иновационни дейности в множество предприятия. Много от представителите не желаят да инвестират в нови идеи, продукти и услуги на територията, поради факта, че смятат иновациите за рисков фактор. Основният проблем при по-голямата част от предприятията е, че всъщност те нямат почти никакви познания в сферата на иновациите. Липсата на иновационна култура води до безразличие на повечето организации към създаването и внедряването на нововъведения в собствените им предприятия.

Възможностите за сътрудничество с други организации и предприятия биха имали принос за внедряването на нови идеи и разработки в сферата на иновациите. Подпомагането и насърчаването на организациите чрез Европейски програми за развитието и финансирането на иновационните дейности в предприятията биха допринесли за развитието на икономиката на територията на общините Долни Чифлик и Бяла. Трансферът на технологии също ще окаже положително влияние върху засилването на иновационната дейност на предприятията. Той се осъществява чрез създаването на технологични паркове, бизнес центрове иновационни и предприемачески мрежи и др.

Общините Долни Чифлик и Бяла попадат в регион, който е облагодетелстван за произвеждането на множество продукти и услуги от иновативен характер. Създаването на собствена марка, бранд за региона от своя страна би допринесло за популяризирането на територията и привличането на много нови, и чуждестранни потребители.

Заплахи - Ниската конкурентоспособност на предприятията, намалява внедряването на нови продукти и услуги за територията. Влияние оказва и икономическата криза върху инвестициите за създаването на нови иновационни процеси и технологии. Първоначалната липса на свободни средства поставя бариера пред много фирми за развитието на нови услуги поради опасения от неуспешна реализация при внедряването на иновации.

Концепция за засилване на иновационния капацитет на предприятията на територията на МИГ Долни Чифлик и Бяла за разработване и внедряване на иновации чрез прилагане мерките от СВОМР

Анализирайки негативните фактори и нагласи на предприятията, опериращи на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ можем да направим заключение, че е налице необходимост от създаването на формални подходи за определянето на приоритетите и комерсиализирането на продуктите, както и интегрирането на иновациите в стратегическите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

планове на компаниите. Компаниите от всички сектори на икономиката трябва да повишават своите знания и умения относно иновационните процеси. Съвременното развитие на иновационния мениджмънт е насочено към преодоляването именно на идентифицираните негативни фактори и предизвикателства. То се характеризира с прилагане на системен подход към иновационния процес, паралелност на осъществяване на неговите етапи, непрекъснатост на иновационния процес, ориентация към стратегическо партньорство и към бъдещите потребители и техните потребности. Използването на ширококолов Интернет достъп с информационни и комуникационни технологии (ИКТ) създава добавена стойност и подпомага развитието на мрежи и клъстери. Затова следва да се търсят нови възможности за подпомагане на предприятията да повишат иновационния си капацитет именно с помощта на ИКТ. Липсата на специализирани знания и умения у предприемачите в областта на иновациите може да бъде преодоляна чрез специализирани обучения в областта, които биха имали висока добавена стойност за местното развитие. За да се възползват от възможностите на новите технологии, предприемачите трябва да преработят целия маркетингов процес, като насочат усилията си към разработването на маркетингови иновации, особено в туристическия сектор, който е един от водещите на територията на МИГ. Интернет технологиите предоставят както на предприятията, така и на потребителите голям потенциал за директен онлайн бизнес. Следва да се насърчават иновациите в туризма, като за целта е необходимо адаптирането и осъвременяването на трудовите правоотношения, по-специално в области като професионалното обучение, израстването и професионалната кариера, професионалните задължения, работния ден, работното време и условията на труд. Най-успешният и обещаващ начин за иновации в туристическата индустрия може да се постигне чрез сътрудничество, сдружавания и/или мрежи в области като технология, маркетинг, разпределение и споделяне на човешки ресурси. Иновациите, насочени към комерсиализация и маркетинга на атракциите може да даде сериозен синергичен ефект за местното развитие, защото атракциите са суровината/двигателя на туристическия сектор. Иновативните туристически атракции създават пазарните дестинации, затова насочването на усилията в тази посока би имал ефект за местния бизнес като цяло.

Реализирането на качествени проекти по мярка 1. „Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия“ от Стратегията за Водено от общностите местно

Този документ е изготвен от „Стъпка по стъпка ВТ“ ООД в изпълнение на договор 21.09.2018 г. с МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ за извършване на проучвания и анализи на територията на общините Долни чифлик и Бяла, във връзка с изпълнение на споразумение № РД50 – 44/30.04.2018г. между МЗХГ и МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ и подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

развитие на територията на общините Долни Чифлик и Бяла следва да е един от основните елементи на концепцията за засилване на иновационния капацитет на предприятията.

Изключително важно за успешното реализиране на тази мярка е да се създадат подходящи условия (административни, спомагателни и др.) за стимулиране разработването на иновации чрез прилагане на мярка 1. от СВOMP.

Във всички мерки за частни бенефициенти по ПРСР 2014-2020 е заложен приоритет на проекти, внедряващи/разработващи иновации, така че посредством участието си с проекти в процедури на МИГ по ПРСР 2014-2020 местният бизнес може да натрупа необходимия опит най-напред при внедряването и прилагането на иновативни продукти, а в последствие и към разработването на собствени такива.

Мерките от ОПРЧР дават възможност за разработването и реализирането на проекти за социални иновации, които са изведени като приоритет в мярка 4. Подкрепа за социално предприемачество от Стратегията за ВOMP на МИГ. Освен това при реализирането на мярка 3. Насърчаване на предприемачеството потенциалните кандидати е препоръчително да предвидят конкретни специализирани обучения и консултации за стартиращ бизнес в сферата на иновациите.

Възможности и добри практики при разработването и внедряването на иновации

Възможности (фактори) за стимулиране на иновационния процес

<u>Социално-психологически</u>	<i>Създаване на колективен дух на местната общност – разбиране за иновациите като полезни за цялата местна общност</i>
	<i>Създаване на условия за самореализация – особено за младото поколение, което е носител на новаторското мислене</i>
	<i>Изграждане на творчески дух и креативно мислене в предприятията</i>

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

<u>Технико-икономически фактори</u>	<i>Добре развита общинска материално-техническа база, която би могла бъде ползвана от предприятията за разработване на иновации</i>
	<i>Съответствие на иновативния продукт с наличните материални ресурси и съществуващите технологии</i>
	<i>Опит в прилагането на онлайн маркетингови тактики и подходи</i>
<u>Правно-нормативни фактори</u>	<i>Наличие на законодателни мерки, стимулиращи иновационната дейност /данъчни облекчения, преференции/</i>
<u>Организационно-управленски</u>	<i>Гъвкавост на организационно-управленските структури</i>
	<i>Участие мрежи, клъстери, неправителствени организации от същия или свързани браншове</i>
	<i>Наличие на ясно разписана дългосрочна иновационна стратегия и цели</i>
	<i>Ръководството стимулира иновационните процеси</i>

Идентифицирани добри практики

ПЛАТФОРМА ЗА ИНОВАЦИОННИ ПРОБИВИ ЧРЕЗ СИЛАТА НА КОЛЕКТИВНАТА КРЕАТИВНОСТ

Платформата **Ve-novative** е уникално онлайн пространство и инструмент за извършване на иновационни пробиви, използвайки колективната креативност. Посредством платформата различни екипи си сътрудничат и създават безпроблемно иновации. По този начин **Ve-novative** подкрепя креативни взаимоотношения вместо сблъсъци и държи участниците напълно и творчески ангажирани. Много важно предимство на тази платформа е, че тя стимулира поемането на ангажимент за изпълнение.

Идеята за **Ve-novative** възниква през 2011 г. в малка унгарска новосформирана компания, която след това се превръща в Singularity University (основан от NASA и Google), победител

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

в Global Impact Competition за Централна и Източна Европа през 2012 г. с тази идея. Концепцията за това облачно решение за управление на иновации се превръща в краен продукт, който се разработва и адаптира постоянно, за да отговаря в най-голяма степен на нуждите от иновации в бизнеса. Така, стартирайки през 2011 г., идеята днес постигна невероятни резултати.

Информационни ресурси за добрата практика:

Уебсайт: <https://www.be-novative.com/>

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/be-novative>

Facebook: <https://www.facebook.com/benovative/>

Be-novative брейнсторминг video : https://www.youtube.com/watch?v=_rPP9XVLIQQ

Helm2

През 2015 г. Helm Squared Ltd стартира мощно решение за издаване на билети за събития SaaS, което осигурява безпроблемна интеграция със сайтовете на клиентите, подобрява пътуването на клиентите и увеличава приходите за организаторите на събития. Никоя друга система не предлага толкова чисто преживяване. Компанията стартира и допълнителен продукт, който предлага ниша, социална медийна среда, система за потребителски опит, която осигурява повишена маркетингова възвръщаемост на инвестициите и лоялност към марката. Предлагането на поръчкова услуга с множество отчетни средства и инструменти за растеж е това, което прави компанията и нейния продукт иновативен и много успешен. Първоначалната основна услуга на компанията е моментното принтиране на снимки от социалните мрежи на събития.

Semantic Sicily

Semantic Sicily е проект с участието на 23 сицилиански МСП, финансиран с регионални средства от PO FESR 2007- 2013 Сицилия по оперативна цел 5.1.1. „Подкрепа за развитието и укрепването на индустриалните области и малките и средни предприятия и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

осъществяването на общи услуги за преодоляване на когнитивния и релационния дефицит на МСП”.

Партньорството Semantic Sicily има за цел проучване в областта на семантичната мрежа за увеличаващ се набор от информация, която да отговори на нуждите на компании, функциониращи в различни икономически области. Разработената в рамките на проекта технологична платформа е базирана на съвременни облачни технологии. Участниците не работят на местно ниво, а в общ център за данни. Целта на проекта е да се разработи платформа за семантично ядро, споделяна от всички партньори и разположена в облачен хардуер.

Заклучение и препоръки

Въз основа на извършеното анкетно проучване и допълнителни анализи могат да се направят следните обобщения относно състоянието на технологиите и иновациите в предприятията на територията МИГ „Долни Чифлик и Бяла“ - микро, малките и средни предприятия се характеризират със сравнително ниска иновационна активност. Причините за това могат да се търсят в липсата на достатъчно знания и умения за същността, разработването внедряването и управлението на иновациите и иновационните технологии в предприятията, ниското ниво на познание относно възможностите за трансфер на добри иновативни практики. Недостатъчно умения и предишен опит при предоставянето на специализирани иновативни продукти и услуги.

Предложената методика дава възможност за подпомогне и осигуряване на качествено оценяване на иновационните дейности и активност на предприятията на територията Долни Чифлик и Бяла и връзката им с конкурентоспособността. На базата на предложената методика и проведеното анкетно проучване, задълбочен desk research, множество срещи и дискусии с различни представители на предприятия основните изводи и препоръки за развитие на иновационната активност като предпоставка за повишаване на конкурентоспособността, са следните:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

- **Повишаване на информираността, знанията и уменията на местното население** в областта на иновациите и иновационните процеси чрез организиране на информационни срещи, специализирани семинари, форуми и др.;
- **Осъществяване на сътрудничество на национално и международно равнище в областта на иновациите и НИРД;**
- **Популяризиране на добри практики в сферата на иновациите** чрез публикации, заснемане на видеосъдържание, организиране на конкурси и др.
- **Една от възможностите е създаване на центрове за насърчаване на иновационната активност** на територията на МИГ „Долни Чифлик и Бяла“, не само за стимулиране активността на млади предприемачи, но и за мотивиране и предоставяне на обучения и консултации и за по-широк кръг потребители в региона.
- **Изграждане на научно-технологични паркове** с цел предоставяне на офис помещения за водещи иновативни предприятия, стимулиране създаването на нови иновативни предприятия, услуги за малки и средни предприятия, обучителни програми и др.
- **Разработване на Дигитални иновационни хъбове** – те осигуряват връзки с инвеститорите, улесняват достъпа до финансиране и подпомагат свързването на потребителите в селското стопанство с доставчици на IT решения за дигитални иновации по цялата верига. Дигиталните иновационни хъбове могат да помогнат както на агробизнеса, така и на IT компаниите и компаниите в туристическия сектор да станат по-конкурентноспособни, като по този начин се стимулира растежът и създаването на работни места. Основната му цел е да се даде възможност на заинтересованите страни – научноизследователските и технологичните организации, селскостопанския сектор, инвеститорите, които имат съществено значение при формиране на политиката да споделят знания, опит и нужди за развитието на дигитални информационни хъбове в селското стопанство.
- **Стимулиране на креативното мислене от местната администрация**
Креативното мислене е сред най-търсените умения в днешния бизнес, „идеите са валутата на 21 век“, чрез организиране на конкурси за иновативни идеи от местна

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

администрация голяма част от предприятията биха представили своите виждания за нови продукти, услуги, организационни и маркетингови методи, които биха довели до повишаването на икономическата и социална

- **Обмен на международни практики** - по-модерна, динамична, отговорна и професионална среда в участващите организации: готовност за интегриране на добри практики и нови методи в ежедневните организационни процеси; стратегическо планиране за професионално развитие на персонала в съответствие с индивидуалните нужди и цели на организацията. Подобен административен и управленски капацитет и професионализъм за работа и сътрудничество на международно равнище.

В заключение ще отбележим, че въпреки негативното влияние на световната икономическа криза, част от изследваните предприятия са внедрили продуктови, технологични или организационно-управленски иновации, които са довели до увеличаване на пазарния дял и увеличаване на конкурентните предимства. В условията на динамичното развитие на науката и технологиите, иновациите са в основата на икономическото развитие не само на предприятията, но и на цялата икономика. Направените изводи за състоянието на иновационната дейност на територията на общините Долни Чифлик и Бяла и изготвената методика за проследяване на напредъка могат да служат като основа и инструмент за извършването на оценки и сравнителни анализи в бъдещи посредством прилагането на комплекса от критерии и показатели.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

Приложение 1

АНКЕТНА КАРТА

Емпирично изследване на иновационния капацитет на предприятията на територията на Долни Чифлик и Бяла

Организация /име/:

Име на представляващия организацията:.....

Е-mail/тел. за връзка:

Организационна форма:

- а) ЕТ
- б) ООД/ЕООД;
- в) ЕАД/АД
- г) физическо лице – свободна професия
- Друго.....

Вид предприятие според броя персонал:

- а) До 10 служители /микропредприятие/;
- б) Над 10 и до 50 служители/малко предприятие/;
- в) Над 50 и до 250 служители /средно предприятие/;
- г) Над 250 служители/голямо предприятие/;

1. От стартирането на Вашата икономическа дейност въвеждали ли сте нов за региона Долни Чифлик и Бяла продукт/услуга?

- а) Да
- б) Не
- в) Не мога да преценя

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

2. От стартирането на Вашата дейност внедрявали ли сте нови процеси във Вашето предприятие (нови технологични процеси, нови производствени процеси, нови процеси на доставка на продукти, обслужване и др.)?

- а) Да
- б) Не
- в) Не мога да преценя

3. От стартирането на Вашата дейност прилагали ли сте нов маркетингов подход/процес във Вашата фирма (например нови подходи за маркетинг и реклама, връзки с обществеността и др.)?

- а) Да
- б) Не
- в) Не мога да преценя

4. От стартирането на Вашата дейност въвеждали ли сте нова организационна форма/структура във Вашето предприятие?

- а) Да;
- б) Не;
- в) Не мога да преценя

5. До момента Вашата организация има ли патентован продукт, собствена разработка, или защитен полезен модел или търговска марка?

- а) Да
- б) Не
- в) Не мога да преценя

6. Разполага ли Вашето предприятие с необходимата материална база за разработване на нов продукт/услуга?

- а) Да
- б) Не
- в) Не мога да преценя

7. Разполага ли Вашето предприятие с необходимите финансови ресурси за внедряване на нов продукт/услуга?

- а) Да

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

б) Не

в) Не мога да преценя

8. Каква част от персонала във Вашето предприятие е с висше образование?

а) по-голямата част от персонала е с висше образование

б) по-малката част от персонала е с висше образование

в) много малка част от персонала е с висше образование

г) нямам персонал с висше образование

9. Разполагате ли с персонал с опит в разработването на нови (иновативни) продукти/услуги?

а) Да

б) Не

в) Не мога да преценя

10. Разполага ли Вашата фирма с разработена система за обучение на персонала в областта на иновациите и/или система за изграждане на иновационна култура?

а) Да

б) Не

в) Не мога да преценя

11. Имате ли във Вашата фирма отдел или отговорно лице, което се занимава с разработване на нови (иновативни) продукти/услуги?

а) Да

б) Не

в) Не мога да преценя

12. Какво е мястото на иновациите в развитието на Вашата организация?

а) Не се интересувам от иновации

б) Безразличен съм към проблемите на иновациите

в) Интересувам се от иновации само в изключителен случай

г) Иновациите са целева политика на организацията

13. Важно ли според Вас предприятията да внедряват иновации и да инвестират в съвременни технологии?

а) Да

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

б) Не

в) Не мога да преценя

14. Има ли Вашата фирма разработена собствена иновационна стратегия?

а) Да

б) Не

в) Не мога да преценя

15. Готови ли сте на коопериране с друга организация за внедряване на иновации?

а) Ще направя всичко възможно да договоря подходящи условия

б) Не съм привърженик на кооперирането

в) Ще реализирам иновацията самостоятелно

г) Друго

16. Имате ли опит, сътрудничество с международни компании по проекти с иновации?

а) Не, нямам такъв опит досега

б) Да, имам такъв опит/експертиза

в) В момента работя с такива фирми – моля, пояснете в каква област

17. Извършвали ли сте трансфер на иновативни технологии/практики?

а) Да

б) Не

в) Не мога да преценя

18. Имате ли лично Вие разработка или участие в екип, който разработва иновативни проекти (продукт/технология/услуга), които според Вас могат да бъдат внедрени в реалния бизнес?

а) Да, имам авторска разработка

б) Да, участвам в екип, който разработва иновативни проекти

в) Не, нямам такава разработка/не участвам в разработване на такава

19. Имате ли конкретни идеи за иновативни продукти/услуги, които да разработите/внедрите във Вашето предприятие?

а) Да, моля уточнете в каква сфера (производство, технологии, услуги, търговия, туризъм, строителство, друго).....

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА
ДОЛНИ ЧИФЛИК И БЯЛА

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
Европа инвестира в селските райони

- б) Не
- в) Не съм сигурен

20. Имате ли конкретни идеи за иновации в някой от следните сектори/направления?

- а) Да, имам в тематично направление „Мехатроника и чисти технологии“ (машиностроене, инженеринг и реинженеринг, роботика и автоматизация, интелигентни технологии)
- б) Да, имам в тематично направление „ИКТ и информатика“
- в) Да, имам в тематично направление „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии“ (медицински, лечебен туризъм)
- в) Да, имам в тематично направление „Нови технологии в креативните и рекреативните индустрии“ (радио, телевизия, архитектура, дизайн, спорт, специализиран туризъм и др.)
- б) Не, нямам

21. Кои са основните фактори, които затрудняват процеса на разработване/въвеждане на иновации във Вашето предприятие? (възможен е повече от 1 отговор)

- а) Липса на финансови ресурси
- б) Липса на човешки ресурси
- в) Липса на подходяща материална база
- г) Липса на предишен опит
- д) Липса на познания за разработването/внедряването на иновации;
- е) Друго:

22. Как според Вас можете да развиете иновационния потенциал на Вашата фирма?

/например от какво имате нужда, от каква подкрепа, какво според вас трябва да се промени в регулационната рамка, социално-икономическата обстановка, регионалните или местни политики/

.....